

GEZOND VERSTAND

KENNISFRONT ■ OPMAAT NAAR DE OEKRAÏNEOORLOG

NAVO omgevormd
tot gedrocht ▶

Struikelblok van
de Nord Stream II ▶

Poetin's ultimatum,
aan het Westen ▶

■ BEKIJK DE VIDEO

Karel en Anne De oorlog in Oekraïne

Drieluik Special

DEEL 1

HISTORISCHE DUIDING

GEZOND VERSTAND

■ WORD ABONNEE!

Word **abonnee** van Gezond Verstand en ontvang elke nieuwe editie thuis of digitaal. Je ontvangt Gezond Verstand dan iedere 2 weken thuis en je krijgt toegang tot alle voorgaande edities (online en pdf). Je kunt kiezen uit een abonnement van één jaar (24x Gezond Verstand) of een kwartaal (6x Gezond Verstand).

Lees je de krant liever op een beeldscherm? Dan kun je voor slechts 60,- per jaar **digitaal abonnee** worden. Je ontvangt de krant dan niet thuis, maar kunt deze online lezen en als pdf downloaden.

Kies uit de volgende deelnames:

KWARTAAL ABONNEMENT
(6x Gezond Verstand) ▶

JAAR ABONNEMENT
(24 x Gezond Verstand) ▶

DIGITAAL ABONNEMENT
(24 x Gezond Verstand online) ▶

FOUNDER ABONNEMENT
(24x Gezond Verstand + bijeenkomsten) ▶

Meer weten? Ga naar <https://gezondverstand.eu/abonneer>

4 De veranderende geopolitiek van Eurazie

Rusland en China en hun mogelijke relaties met Europa.

7 NAVO omgevormd tot een gedrocht

Hoe de organisatie met een verloren bestaansreden een offensief gevaar is geworden.

10 Kiemen van een wereldoorlog aan de Oekraïens-Russische grens

Verhevigd conflict tussen Oekraïne en Rusland dat begon met een oorlogsverklaring door de Oekraïense president.

12 Terug naar MAD in VS-Russische relaties?

De ontmoeting tussen Poetin en Biden heeft waarschijnlijk meer opgeleverd dan men denkt.

13 Spelen met Russisch vuur op de Zwarte Zee

Het namaak offensief van Groot-Britannië.

14 Het geopolitiek struikelblok van de Nord Stream II geslecht

Het Russische gas stroomt door in weerwil van de omzeilde landen.

16 Militaire breuklijnen binnen het Westen

De afgang van NAVO als een vechtvriend.

18 Poetin's koers van 'gezond conservatisme'

Een overzicht van Poetins gedachtengoed opgemaakt uit recente uitspraken.

19 Poetin's ultimatum aan het Westen

Poetin zegt tot hier en niet verder tegen Washington en de NAVO.

21 Twee vervlochten crises in Centraal-Azië en hun nasleep

Over het falende overleg tussen de VS en Rusland en de mislukte kleurenrevolutie in Kazachstan.

23 Washington speelt met vuur

De patstelling tussen de Amerikaanse president en de Russische federatie.

25 Gespleten visie op de omwenteling in Oekraïne

Ontwikkelingen, achtergrond en gevolgen van de Oekraïne oorlog.

DE VERSLAGGEVING IN DIT BLAD WORDT ONDERSTEUND DOOR BRONVERMELDINGEN OP ONZE WEBSITE GEZONDVERSTAND.EU

De veranderende geopolitiek van Eurazië

Karel van Wolferen

NUMMER 10 ■ 24 FEBRUARI 2021

President Poetin van Rusland en president Xi Jinping van China hebben de landen van het Atlantische bekken gemaand om de realiteit van de wereldpolitiek serieus te gaan nemen, en hun illusies van zich af te schudden. Daarmee is een geleidelijk uitkristalliserende tegenstelling tussen oost-westverhoudingen scherper omlijnd in beeld gekomen, na een jaar waarin het erop leek dat de wereld door weinig anders dan een virus in beslag werd genomen.

Vladimir Poetin was het meest duidelijk over de ontwikkelingen in recente jaren die, zoals hij zei, volslagen onnodige spanningen hadden teweeggebracht vanwege vooral het Amerikaanse beleid van confrontatie. Dat beleid kan geen ander resultaat hebben dan toenemende onrust en een mogelijk militair conflict. Poetin maakte deze opmerkingen in zijn speech tijdens de virtuele vergadering van het World Economic Forum (WEF) eind januari.

China's President Xi Jinping sprak bij dezelfde gelegenheid van het virtuele forum over de "ondoordachte benadering van antagonisme en confrontatie, of het nu in de vorm van een koude oorlog, hete oorlog, handelsoorlog of technische oorlog is, welke uiteindelijk de belangen van alle landen zal schaden (...) Verschil op zich is geen reden tot ongerustheid. Alarmerend zijn arrogantie, vooroordelen en haat." Xi definieerde multilateralisme als "internationale aangelegenheden bespreekbaar maken door middel van overleg en de toekomst van de wereld beslissen door iedereen die samenwerkt ... het alleen doen en in een arrogant isolement terechtkomen zal altijd mislukken."

Beide regeringsleiders kunnen niet anders dan beseffen dat deze uitingen van bereidheid tot productieve diplomatie haaks staan op het zich ontwikkelende buitenlandbeleid onder president Joe Biden in Washington. Het geopolitieke team onder de nieuwe Amerikaanse president wordt alom gekarakteriseerd als bestaande uit niet veel andere types dan haviken. Bidens nationale veiligheidsadviseur, Jake Sullivan, heeft gezegd dat de Verenigde Staten bereid moeten zijn om actie te ondernemen en China te laten boeten voor zaken met betrekking tot

Taiwan, Hongkong, en wat eerder valselijk is voorgesteld als een genocide onder de moslimbevolking in Xinjiang.

Met betrekking tot de Russische Federatie is Washington nog meer antagonistisch, in tegenstelling tot tijdens de net beëindigde periode onder president Trump. Tony Blinken als Secretary of State, Bill Burns als hoofd van de CIA, zowel als Jake Sullivan, dateren nog van de Obama-Biden-regering, en hebben toen nauw samengewerkt. Zij zien Rusland, in plaats van China, als de belangrijkste bedreiging voor Amerikaanse veiligheid en mondiale hegemonie. Ronduit openlijk anti-Russisch is Victoria Nuland, die benoemd is tot onderminister voor politieke zaken. Zij speelde op de achtergrond de belangrijkste organiserende rol bij de door de Verenigde Staten uitgelokte staatsgreep in Oekraïne in 2014. Haar echtgenoot, Robert Kagan, is een prominente neoconservatief wier doelstelling op langere termijn neerkomt op de omverwerping van het regime van president Poetin en de onderwerping van de Russische Federatie aan Amerikaanse hegemoniale wensen. Nuland heeft vorig jaar augustus nog een artikel aan dat onderwerp gewijd in *Foreign Affairs*, het belangrijkste Amerikaanse blad voor internationale relaties.

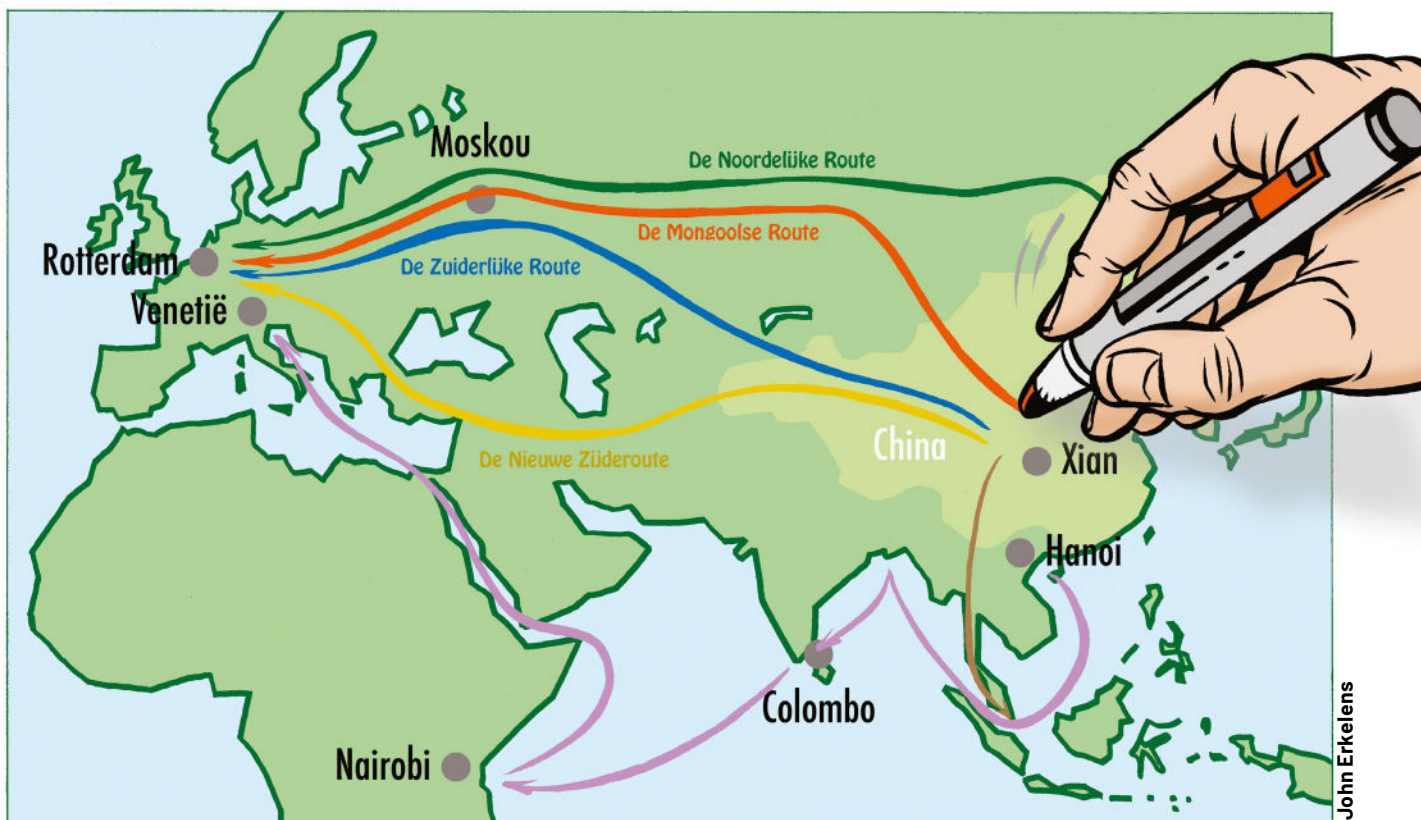
Op de achtergrond speelt hier het langetermijnproject van invloedrijke financiële belangen achter de NAVO, dat de Russische Federatie wil opbreken in verschillende delen, en zich tegoed wil doen aan de enorme voorraden aan Russische bodemschatten. Ten opzichte van China is de langetermijndoelstelling van deze neoconservatieve haviken om het land op economisch en technologisch gebied tegen te werken, en het politiek te ondermijnen. De vraag is nu in hoeverre dit extreme neoconservatieve project geïsoleerd is geraakt tegen een achtergrond van bredere Amerikaanse zakenbelangen.

Eerste Biden-Poetin contact

Het eerste telefoongesprek tussen de nieuwe Amerikaanse president en Poetin gaf geen reden tot opbeurende verwachtingen voor de relatie tussen de twee op kernwapengebied nog altijd mondiale supermachten. De twee regeringsleiders bevestigden het eerder besloten plan om het New START-verdrag voor vermindering van kernwapens te verlengen tot 2026. Daarnaast gebruikte Biden het gesprek voor de gebruikelijke gemeenplaatsen over het verzonnen gevaar van Russische inmenging bij de vorige Amerikaanse verkiezingen, de vermeende vrijheidsbeperkingen in Rusland, en in het bijzonder de arrestatie van Aleksej Navalny. De meest recente ontwikkelingen met betrekking tot deze merkwaardige Russische oppositiefiguur zullen eenvoudigweg worden gebruikt als rechtvaardiging voor

---

Rusland wil een Europa dat op eigen benen staat

verdere agressieve acties tegen Rusland. Naar het zich laat aanzien zal deze zaak worden uitgebuit om het publiek aan weerszijden van het Atlantische bekken te blijven overtuigen van de malafide bedoelingen van het Kremlin, een onvoorspelbare en onverzoenlijke buitenlandse vijand van Westerse waarden en democratie in het algemeen.

De vier jaren van president Trump hebben de Russische Federatie een adempauze verschaft waarvan ze goed gebruik heeft gemaakt. Het was in die periode aan beide kanten overduidelijk dat een confrontatie die mogelijk tot een noodlottige militaire botsing zou kunnen leiden, door het Witte Huis koste wat kost zou worden voorkomen. Die bijzondere omstandigheid, dat Donald Trump geen nieuwe oorlog wilde beginnen, is nu voorbij. Maar in de tussentijd is Rusland volledig buiten 'het bereik' van Amerikaans militaire capaciteit geraakt, ook als deze samen wordt gevoegd met die van de Europese NAVO-landen. Wat zijn krijgsmachtonderdelen betreft bevindt Rusland zich in een kwalitatief aanzienlijk betere positie dan de Verenigde Staten. Militair-technologisch, met name wat betreft hypersonische wapens voor afweer en vernietiging van eventuele nucleaire aanvallen, lijkt Rusland de oude supermachtrivaal voorbij te zijn gestreefd.

De Europese Unie verscheen even op het toneel van het grootmachtendrama toen Josep Borrell een bezoek bracht aan Moskou. Borrell is de voor de meeste wereldbewoners volslagen onbekende Buitenlandse Zakenvertegenwoordiger van de Unie. Hij moest het in Moskou ontgelden. In zijn ontmoeting met de Russische minister van Buitenlandse Zaken, Sergej Lavrov, liet de door velen hoog gerespecteerde, en anders meestal onverstoorbare, topdiplomaat er geen twijfel over bestaan dat

Moskou het Europese gedrag op het gebied van bilaterale relaties niet langer serieus kan nemen. "We beginnen eraan te wennen dat de Europese Unie eenzijdige beperkingen probeert op te leggen, onwettige beperkingen, en we gaan er in dit stadium van uit dat de Europese Unie een onbetrouwbare partner is", zo beschreef Lavrov het aan Borrell. Om Lavrovs boodschap kracht bij te zetten werden drie Europese diplomaten nog tijdens hun ontmoeting het land uitgezet. Lavrov was het gesprek begonnen door te zeggen: "Het grootste probleem waarmee we allemaal worden geconfronteerd, is het gebrek aan normaliteit in de betrekkingen tussen Rusland en de Europese Unie – de twee grootste spelers in de Euraziatische ruimte. Het is een ongezonde situatie waar niemand iets aan heeft."

Zulke opmerkingen gaat men in een ander licht zien dan de Europese media dat normaliter doen, als beseft wordt dat de Europese Unie als zodanig niet echt beschikt over een buitenlands beleid. Het mag er geen hebben. De deelstaten zijn tegelijk ook leden van de NAVO. De NAVO voert uit wat de Verenigde Staten ervan verlangt. Waar de Europese landen en Canada lid van zijn is geen bondgenootschap, zoals altijd foutief wordt voorgesteld, maar een stelsel van vazallen. Omdat defensie onlosmakelijk is verbonden met buitenlands beleid, komt dat wat de Europese Unie op dit gebied doet, neer op kinderspelletjes in de marge. De EU neemt als entiteit vrijwel nooit beslissingen die er geopolitiek toe doen.

Het gewicht van Lavrovs woorden

Het is in het NAVO-gebied gewoonte geworden om wat Rusland zegt laatdunkend af te doen als grootspraak. Daarom gaan de woorden van Lavrov gemakkelijk verloren in de overvloed aan

negatieve berichtgeving over Rusland. Maar ze zijn de moeite van het opnieuw beluisteren waard. Lavrov had het over de twee grootste spelers in de Euraziatische ruimte, waarbij hij implieerde dat de Europese Unie er goed aan zou doen om haar geografisch bepaalde positie eens opnieuw te gaan bekijken. Het lijkt erop dat geografie een rol van veel grotere betekenis zal gaan spelen. Dit is een bijzonderheid die niet meteen opvalt nu de wereld ondersteboven wordt gekeerd door een nieuwe garde van financiële oppermeesters en multimiljardairs met hun ngo's en fantasieën over een wereldhervorming.

Voor zowel de Europese Unie, of sommige lidstaten ervan, als voor de Russische Federatie komt er waarschijnlijk een moment van kiezen of delen. Wat betreft de Russische Federatie is de kwestie van waar ze eigenlijk thuishoort, naar de voorgrond verhuisd sinds de ontbinding van de Sovjet-Unie. In het op Moskou en Sint Petersburg geconcentreerde machtstelsel kan men nog altijd verdeelde basiswensen vinden van aan de ene kant groeperingen die ernaar hunkeren om in de eerste plaats door het Westen serieus te worden genomen, en aan de andere kant groepen die zich thuisvoelen, en vooral ook veiliger voelen, bij een sterk Russisch patriottisme. Bij laatstgenoemden is sinds de afschaffing van het communisme als staatsideologie ook de lang onderdrukte Russisch-orthodoxe kerk een voorname rol gaan spelen. De eerstgenoemde, meer op het Westen georiënteerde groep is bereid om zich te onderwerpen aan de neoliberale schema's van de globalisten in het Atlantische bekken.

De oppositie tegen Poetin bestaat niet, zoals de mediawerkelijkheid het voorstelt, uit slechts één invloedrijke en dus gevaarlijke criticus; Aleksej Navalny zou, als het erop aan zou komen, op misschien 2% steun van zijn landgenoten kunnen rekenen. Hij wordt op flagrante wijze door de Verenigde Staten gebruikt om het vijandbeeld van Rusland in stand houden. Zijn gefantaseerde ontsnapping aan een poging hem te vergifigen is te belachelijk voor woorden. Geenszins de moderne hervormer die hij speelt, is Navalny in eigen land beter bekend door zijn ultranationalistische uitspraken. Hij heeft een strafblad wegens geld witwassen, en werd in januari na terugkeer in Rusland gearresteerd omdat hij de voorwaarden van zijn eerder gekregen voorwaardelijke vrijlating had geschonden. De reclame voor Navalny is onderdeel van een project met als doel een *regime change* in Rusland. Navalny kan worden vergeleken met de door Washington geadopteerde politieke niemendal Juan Guaidó in Venezuela.

De echte potentiële oppositie waar Poetin rekening mee moet houden, bevinden zich in de D66-achtige gelederen die voor vol wensen te worden aangezien in het Atlantische bekken. Poetin heeft deze potentiële tegenstanders tot nu toe belet om aan invloed te winnen, dank zij zijn grootse verdiensten met het behoud van Russische nationale integriteit, economische successen, en de totstandkoming van een effectieve militaire bescherming. Dat laatste is een begrijpelijke obsessie, gezien de keren dat het land invasies heeft moeten doorstaan.

De tijd is gekomen dat Ruslands traditionele geografische belemmeringen – een enorme uitgestrektheid en slechte toegang tot havens en wereldzeeën – die eens de werkelijkheid

van politieke relaties bepaalden, kunnen worden opgeheven. Dat gebeurt nu mede dankzij een steeds inniger verbond met China. Dat is iets dat op zichzelf tot zo'n 15 jaar geleden nog voor onmogelijk werd gehouden, maar nu is bevorderd door Amerikaanse staatsondermijnende bemoeienissen in beide landen. Rusland heeft een historische overwinning van geografische afstand geboekt met de Trans-Siberische spoorlijn. En nu is het met een sneltreinvaart economisch ontwikkelde China gekomen met een gigantisch infrastructuurproject, het *'Belt and Road'* Initiatief, een 'nieuwe Zijderoute', dat industriële en commerciële ontwikkelingen van het hele oostelijke deel van het Euraziatische belooft te gaan verveelvoudigen, met daarbij directe snelle verbindingen met het Europese deel. Daarnaast zijn Rusland en China bezig om een alternatief financieel systeem te scheppen, dat hen zal bevrijden van de Amerikaanse hegemoniebevorderende macht van de dollar. Russisch patriottisme en Chinese angst voor buitenlandse inmenging lijken niet binnen afzienbare tijd te zullen leiden tot een explosief mengsel dat de ambitieuze plannen ongedaan zou kunnen maken.

De Verenigde Staten bezitten naar schatting ongeveer 1000 militaire bases rond de wereld (waarvan er 800 officieel te boek staan), en vele daarvan zijn gesitueerd rond de voormalige communistische grootmachten. Binnen Rusland bestaat nog altijd een door de VS gesteunde vijfde colonne die droomt van *regime change*, terwijl China last heeft van smeulende kleurenrevoluties in Hongkong en Sinkiang, waar Amerikaanse oproerspecialisten bezig zijn om de langetermijn westerse droom van het uiteenvallen van China toch een beetje te verwezenlijken.

Gemiste kans

De VS mocht meedoen met die economische ontwikkelingen op het Euraziatische continent. Het heeft de kans gemist. Het had een vijand nodig om een eigen militair-industrieel complex draaiende te blijven houden, niet ter wille van nationale veiligheid, maar wel als een soort keynesiaanse motor onder de ganse Amerikaanse economie. Die economische rol zou natuurlijk kunnen worden overgenomen door een groots federaal project van broodnodige vernieuwing van wegen, bruggen, enz., maar het effect van het hebben van vijanden over een periode van langer dan een generatie, lijkt te betekenen dat je niet meer zonder vijanden kunt. De waarschuwingen van George Washington, in zijn afscheidsrede van 1796, voor het gevaar om slaaf te worden van vijandigheid, zijn vergeten.

Wat zich op geopolitiek gebied nu uitkristalliseert wekt de indruk een herhaling te zijn van het eerdere oost-west-conflict. Maar de voor het geheel van Europese landen heeft dit niet de vanzelfsprekende uitwerking als in de tijd van de koude oorlog. Met name Duitsland wordt een keuze geboden. Worden economische en industriële vriendelijke relaties tenslotte politieke vriendelijke relaties, of blijft iedereen meelopen met een natie aan de andere kant van de Atlantische Oceaan, die een tragische fase van haar geschiedenis is ingegaan en alsmaar aanstuurt op conflicten. Wat Duitsland gaat doen is natuurlijk van het grootste belang voor Nederland, ook wanneer Angela Merkel en haar loopjongen hier te lande, Mark Rutte, eindelijk van het politieke toneel zullen zijn verdwenen. ■

NAVO omgevormd tot een gedrocht

Karel van Wolferen

NUMMER 13 ■ 7 APRIL 2021

De NAVO is niet iets vanzelfsprekends, vergelijkbaar met een goedaardig natuurverschijnsel. De Noord-Atlantische Verdragsorganisatie is in 1947 opgezet om een destijds denkbaar gevaar van eventuele sovjetagressie in de richting van West-Europa het hoofd te helpen bieden. Toen de Sovjet-Unie werd ontbonden en de voormalige Oost-Europese satellietstaten niet langer waren verenigd in het Warschaupact – de tegenhanger van de NAVO – had deze trans-Atlantische instelling geen bestaansreden meer. Na het einde van de Koude Oorlog werd korte tijd geopperd om te gaan nadenken over ‘collectieve veiligheid’, waarbij ook de Russische Federatie kon worden betrokken bij ontwikkelingen in het Westen.

Al snel bleek dat Washington daar niets voor voelde. Onder Europeanen werd nog wel gediscussieerd over een rol die de NAVO toch zou kunnen blijven vervullen, maar die discussie bleef zonder resultaat. In het gemeenschappelijke officiële denken bleef de doelstelling van de NAVO dezelfde als in 1947: het dient de veiligheid van de landen aan weerszijden van de Atlantische Oceaan. Die doelstelling is in strijd met de werkelijkheid. De voortdurende, en steeds meer uitgebreide, oorlogsoefeningen in het water en op land langs de grenzen van de Russische Federatie zijn provocaties. En met het systematisch provoceren van Moskou vergroot de NAVO het risico op een militaire confrontatie. Daarmee ondermijnt het natuurlijk haar voorgewende doel.

Om het feitelijke doel van de NAVO van nu in perspectief te brengen moeten we allereerst constateren dat de omschrijving ervan: de NAVO als bondgenootschap, onjuist is. Bondgenoten verenigen zich voor een gemeenschap-

pelijk doel, en consulteren elkaar over beslissingen die dat doel bevorderen. Van consultatie is sinds 11 september 2001 vanwege de Amerikaanse ‘oorlog tegen het terrorisme’ nauwelijks of nooit meer sprake geweest. Uit vrijwel alle trans-Atlantische communicatie sinds die datum blijkt dat Washington de Europese lidstaten als vazallen beschouwt en behandelt. Verder kan geen Europese politicus of diplomaat met een stalen gezicht beweren dat het een gedeelde Europese doelstelling is om er vijanden op na te houden. De politieke noodzaak voor de Verenigde Staten om dat wel te doen, zodat het economisch zwaarwegende militair-industriële complex kan blijven draaien, is in Europa afwezig. Dat betekent dat de NAVO thans voornamelijk een instrument is geworden dat de Verenigde Staten ondersteunt bij haar streven naar wereldhegemonie.

Dientengevolge erven de Europese lidstaten als het ware de verzonnen vijanden van Washington. Die bevinden zich voornamelijk in verre gebieden zoals Zuid-Amerika, Afrika, en Centraal- en Oost-Azië. Door hun ondersteuning zijn Europese regeringen verwickeld geraakt in oorlogsmisdaden in Libië, Irak, Afghanistan en Servië. In laatstgenoemd geval – waardoor het nog maar spaarzaam erkende Kosovo ontstond – brak de NAVO haar stichtingsbelofte om absoluut nooit haar militaire middelen offensief in te zetten. In het geval van Libië heeft het, precies 10 jaar geleden, de meest welvarende en goed bestuurde staat in Noord-Afrika ver teruggezet in beschaving met burgeroorlogchaos en slavenmarkten.

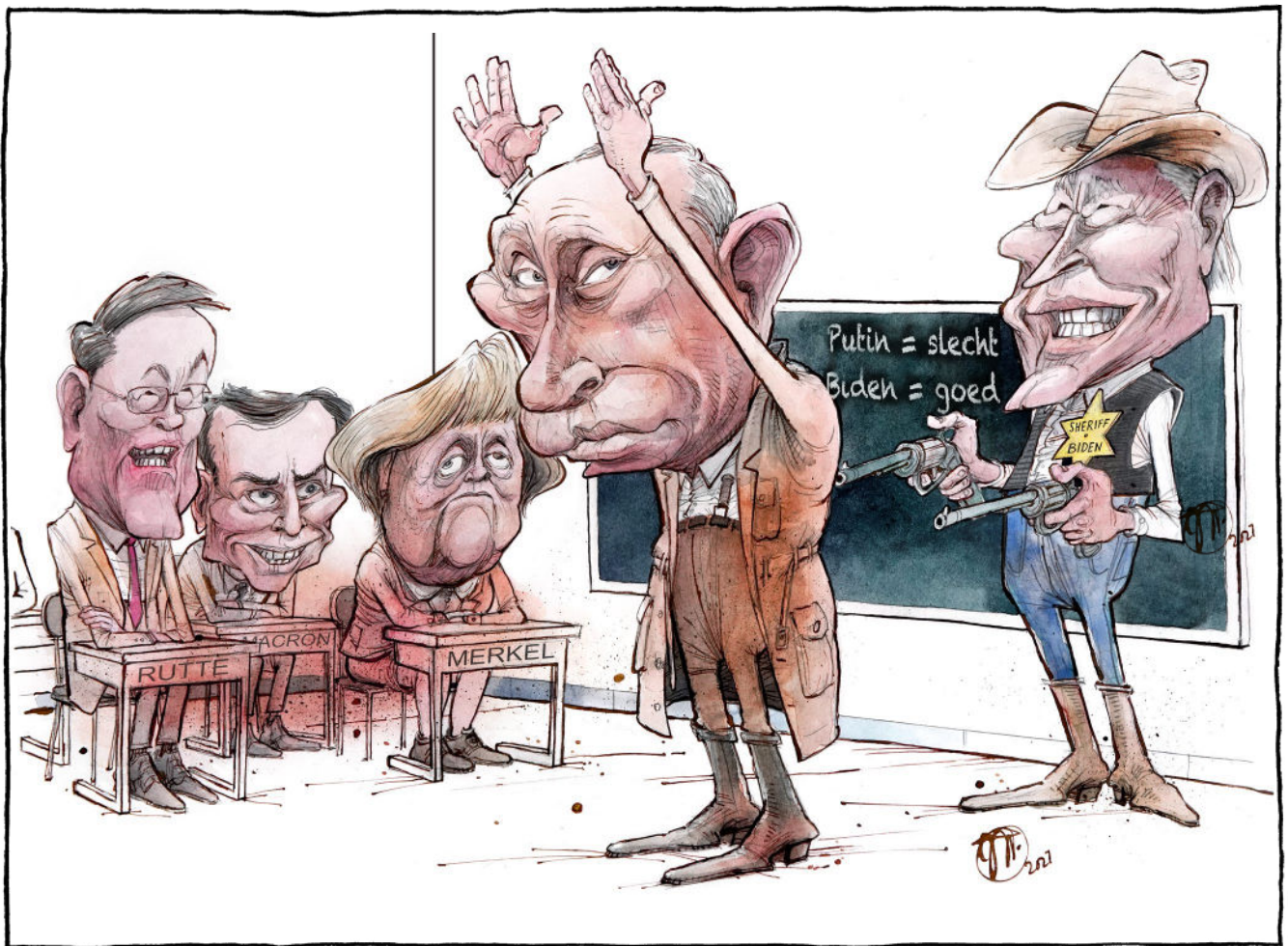
Maar afgezien van het feit dat de NAVO veiligheidsrisico's vergroot en beleden grondprincipes over mensenrechten en ‘normen en waarden’ met voeten

treedt, is het een onding om nog andere redenen. Eén daarvan, dat zwaar zou moeten wegen, wordt zo goed als geheel over het hoofd gezien: de NAVO heeft de ontwikkeling van de Europese Unie als een politiek betekenisvolle entiteit gesaboteerd, en blijft dat doen.

Als je geen eigen defensiebeleid hebt, dan kan je er ook geen buitenlands beleid op nahouden. Diplomatiek en strategisch gezien staat de Europese Unie nergens voor, afgezien van wat gewauwel over normen en waarden en mensenrechten die aan voortdurende herdefinitie onderhevig zijn, en nergens serieus worden genomen. De Europese Unie is vanzelfsprekend wel van economisch belang, maar afgezien daarvan wordt ze buiten Europa niet als een belangrijke mondiaal zichtbare entiteit beschouwd. De Europese Unie bezit niet iets dat als ‘een gezicht’ naar de wereld kan worden beschouwd.

Europese regeringshoofden die de Tweede Wereldoorlog en de nasleep ervan niet hebben meegemaakt, hoefden nooit werkelijk serieus na te denken over een Europese positie in de wereld, en hoe zich dat verder zou kunnen en moeten ontwikkelen. Dus hebben ze ook nooit geleerd dat te doen. Het is veelzeggend dat in recente jaren Amerikaanse commentatoren de Europese Unie veelal voorstellen als de politieke arm van de NAVO.

De afwezigheid op het wereldtoneel van een Europees gezicht heeft een cruciaal psychologisch effect op Europeanen. Het is niet gemakkelijk meetbaar, maar wel duidelijk merkbaar. Zonder zo'n gezicht naar buiten toe kunnen Europeanen met elkaar geen gezamenlijk intern bewustzijn vormen inzake waar het ‘Europees zijn’ over zou moeten gaan, behalve eenvoudiger grensverkeer en, voor sommigen, een gemeenschap-

Jos Thomassen

pelijke munt. Maar dat is geen afdoende antwoord op de toch altijd weer opduikende nijpende vraag waarom de unie met zijn vaak arbitraire regeltjes überhaupt zou moeten bestaan.

De NAVO corrumpeert Europa op meerdere manieren. Het veroordeelt het denkende deel van de Europese burgerij tot opsluiting in een politieke kleuterklas, waar de realiteit wordt onderwezen in termen van slechteriken en superhelden. Tijdens de hoogtepunten van de Koude Oorlog, zoals bij het neerslaan van de Hongaarse opstand in 1956 en bij de Praagse lente in 1968, ging het om een materie die door het merendeel van de burgerij als politieke waarheid kon worden geïdentificeerd. Nu gaat het om leugens. Sommige Europese regeringen zagen zich genoodzaakt om hun bevolking te bedriegen toen ze het sturen van hun troepen naar Afghanistan als een humanitaire actie aanduiden. Het is in Nederland onduidelijk gebleven dat het in werkelijkheid ging om het voeren van oorlog tegen de talibanstrijders die hun land wilden terugwinnen van de Ame-

rikaanse bezetting. Een van de grootste leugens, die inmiddels lijkt te zijn vastgeroest in grote delen van de EU, is dat de Russische Federatie onder Poetin een gevaar zou vormen voor de Europese democratie, en dat alleen daarom al de NAVO onze blijvende steun verdient.

De NAVO is ook slecht voor de Verenigde Staten, want ze heeft de Amerikaanse elites een belangrijk instrument aangereikt ter ondersteuning van Washingtons doel om de planeet volledig te beheersen. De NAVO biedt de meest solide externe steun voor een reeks aannames die - zo denkt men - een cruciale morele dimensie verlenen aan deze hegemonie. De NAVO bestaat niet omwille van een onmisbaar Europees militair vermogen, dat, om het op zijn zachtst uit te drukken, niet indrukwekkend is. Het bestaat als juridische rechtvaardiging voor Washington om kernwapens en militaire bases in Europa te handhaven. De NAVO bestaat duidelijk ook als geldbron voor het Amerikaanse militair-industriële complex. Maar de morele steun mag

langzamerhand als belangrijkste bijdrage worden beschouwd, wat overduidelijk was te merken in de retoriek betreffende 'morele zuiverheid' die de wereld overging toen de staat Irak werd bezet en vernietigd.

Het spreken over de NAVO vindt plaats in een domein van discours waarin nog steeds wordt aangenomen dat gerespecteerde liberale voorwaarden en praktijken van na de Tweede Wereldoorlog bestaan. Het is een apolitek en ahistorisch domein dat wordt gekenmerkt door overmoed en misplaatst zelfvertrouwen, en waarin de krachten die de naoorlogse principes hebben afgeschaft, niet of nauwelijks bekend zijn.

Er is nog een bijkomstige concrete juridische reden waarom de NAVO monsterlijk is. Het wordt bestuurd door niet-gekozen machten in Washington, maar is geen verantwoording verschuldigd aan identificeerbare entiteiten binnen het Amerikaanse militaire systeem. Het is geen verantwoording verschuldigd aan een van de regeringsinstellingen van de Europese Unie. Het hoofdkwartier in

Brussel staat feitelijk buiten de wet. De relaties met 'inlichtingendiensten' en hun geheime operaties zijn ondoorzichtig. 'Wie doet wat en waar' zijn vragen voor het antwoord waarop geen duidelijke, wettelijk achterhaalbare informatie beschikbaar is.

De NAVO is daarmee een instrument van intimidatie geworden, wat op geen enkele manier verenigbaar is met een democratisch politiek bestel. Een autocraat die streeft naar een ongebreidelde heerschappij om overal ter wereld te opereren, zou in de NAVO

de ideale institutionele regelingen vinden. Dit zou onze grootste zorg moeten zijn. De NAVO is blijkbaar zo politiek ongrijpbaar geworden dat geen enkele Europese macht er voldoende grip op heeft om de organisatie te laten verdwijnen. ■

De fontein van anti-Russische propaganda

De Atlantic Council is de belangrijkste propaganda-organisatie voor de NAVO. Zestig jaar geleden opgezet als een ontmoetingsplaats voor gelijkgezinden in de Koude Oorlog, heeft het sinds het einde daarvan de functie om de opiniesegmenten van de media te beïnvloeden teneinde het voortbestaan van het zogenaamde trans-Atlantische bondgenootschap te rechtvaardigen. Vanaf het tweede decennium van deze eeuw is het zwartmaken van de Russische Federatie onder Poetin het nieuwe hoofddoel geworden. Het neemt Russische tegenstanders van Poetin rechtstreeks in dienst, of is uiterst gul in de richting van media-analisten en verslaggevers van wie men een anti-Russische houding weet te kunnen verwachten. Vanwege de onzekere en krimpemde werkomgeving waarmee westerse journalisten zijn geconfronteerd, is de Atlantic Council voor onafzienbare tijd verzekerd van geestdriftige professionele medewerking.

Hoewel de organisatie officieel te boek staat als een ngo, wordt de Atlantic Council medegefinancierd door regeringsinstanties van de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk. Naast deze geldbronnen mag ze rekenen op rijkelijke bijstand van onder andere de National Oil Company van Abu Dhabi, het Oekraïense Wereldcongres, de Lockheed Martin Corporation en de Raytheon Company. Ze functioneert ook in het baantjesdraaideurstelsel van de Amerikaanse politieke elite waar voormalige functionarissen van de Obama-regering van konden profiteren voordat de huidige door de Democratische Partij gevormde regering hen weer tot zich riep.

Verbonden met een netwerk van denktanks en ngo's verspreid over heel Europa, kan de Atlantic Council zich aan anti-Russische filantropen en de wapenindustrie opvoeren als een effectieve fontein van propaganda ter bevordering van het Amerikaanse programma voor wereldhegemonie. Het is goed thuis in Orwelliaanse taaltrucs en heeft veel invloed kunnen winnen in de academische wereld. Een invloedrijke ngo voor beleidsoverleg, bekend als de International Crisis Group (ICG), is een van de organisaties waarmee het hechte banden onderhoudt. Deze groep opereert als een serieuze instelling, en heeft een indrukwekkende lijst met relatief bekende namen van medewerkers die de met conflicten opgeschepte regio's van de wereld bestuderen. Soms biedt de groep informatie die relevant kan zijn. Maar de relatie tussen deze beide orga-

nisaties is vooral relevant geworden om de bevindingen van serieuze napluizers van wereldpolitieke situaties ter plaatse in Syrië, Noord-Korea of in de vermeende dictatuur in Rusland, en het reilen en zeilen in Venezuela, enzovoort, vooral door de ogen van de consensusmakers in het Amerikaanse buitenlandbeleid te laten zien.

De Atlantic Council zorgt ervoor dat de notie van een 'Westen', met gedeelde principes en doelen, dankzij de NAVO niet zal verdwijnen. De NAVO was ooit de organisatie waarvan werd aangenomen dat ze garant stond voor de blijvende levensvatbaarheid van het Atlantische bekken, dat in de Koude Oorlog bekend stond als de 'vrije wereld'. De Atlantic Council helpt nu met het in stand houden van dergelijke connotaties voor politieke uitbuiting. Over de 'vrije wereld' wordt sinds de ondergang van de Sovjet-Unie niet veel meer gesproken. Maar 'het Westen' blijft een sterk begrip, samen met de notie van westerse waarden en gedeelde principes, waarbij 'het goede' in de vorm van welwillende motieven automatisch aan 'onze kant' wordt verondersteld.

Een uitloper van de Atlantic Council, bekend als het 'Digital Forensic Lab', bestrijdt sinds kort 'nepnieuws' op sociale mediaplatformen. Vorig jaar ging het voor dit doel samenwerken met Facebook. Naast de verspreiding van klinkklare propaganda begeeft de instelling zich dus nu ook op het gebied van regelrechte censuur.

De Atlantic Council is met dit alles een belangrijk instrument geworden voor de corruptie van denken en handelen in zowel de Verenigde Staten als Europa. Door middel van propaganda die de realiteit van de situatie in de gebieden waar ze actief is, zeer vertekend weergeeft, en met permanent bedrog inzake haar wezenlijke doelstellingen, is de NAVO in belangrijke mate de oorzaak van een gebrek aan feitelijke informatie. Het is duidelijk dat een algemeen gedeeld onjuist beeld van geopolitieke gebeurtenissen en ontwikkelingen niet anders dan verstandige beslissingen in de weg kan zitten. Maar deze verraderlijke vorm van corruptie kan in het algemeen niet worden herleid tot de NAVO als bron, omdat het informatiebeleid middels de Atlantic Council is uitbesteed aan een goed gefinancierd netwerk van pr-professionals. ■

Karel van Wolfereen

Kiemen van een wereldoorlog aan de Oekraïens-Russische grens

Karel van Wolferen

NUMMER 14 ■ 21 APRIL 2021

De op 24 maart ontstane spanning aan de grens tussen de Oekraïne en Rusland kan tot een gewapend conflict leiden met ongewisse uitkomst. Het biedt tegelijk een uitgelezen voorbeeld van een door westerse propaganda geschapen vertekening van de werkelijkheid dat het gevaar oplevert van een uit de hand lopende oorlog.

De Oekraïense president Volodymyr Zelensky heeft op 24 maart een decreet ondertekend dat in wezen een oorlogsverklaring aan Rusland inhoudt. Het decreet heeft de herovering van de Krim uit Rusland tot een per onmiddellijk ingaand onderdeel van het nationale beleid gemaakt. Omdat we met zekerheid kunnen stellen dat Moskou de Krim niet vrijwillig aan Oekraïne zal overhandigen, betekent dit dat indien Zelensky na het uitsteken van zijn nek ook echt wil doorzetten, en de Oekraïense strijdkrachten het schiereiland met geweld zullen moeten veroveren. Rusland neemt de oorlogsverklaring van Zelensky voldoende serieus om extra Russische troepen naar de Krim te sturen, en een groter dan ooit eerder vertoond militair vermogen aan de grenzen van Oekraïne op te stellen. Dit omvat een elite luchtaanvalbrigade – bekend als de Pskov-parachutisten – die naar verluid in staat zou zijn om de Oekraïne in een luttele zes uur te veroveren.

Het is onvoorstelbaar dat de Oekraïense president tot zijn provocerend initiatief kon komen zonder goedkeuring van Washington, maar wat de Verenigde Staten in feite wil bereiken met het verlenen van deze blanco cheque voor de heroveringambities van Kiev is onduide-

lijk. Met Trump in het Witte Huis waren de relaties met Rusland relatief stabiel, omdat duidelijk was dat hij ten alle koste oorlog wilde vermijden. President Biden heeft opruiend gesproken over de Krim als deel van de Oekraïne. Samen met zijn zoon is hij, volgend op de door de Verenigde Staten gecoördineerde staatsgreep in 2014, met Oekraïne financieel verwickeld geraakt. Vanwege zijn gevorderde cognitieve achteruitgang, heeft Biden veel speelruimte geboden aan een team van oorlogszuchtige neoconservatieven. Het is geen geheim dat deze vastbesloten zijn de Russische president Vladimir Poetin op een of andere manier op zijn nummer te zetten.

Washington's huidige minister van buitenlandse zaken, Antony Blinken, was een van de vooraanstaande architecten van de staatsgreep van 2014, die leidde tot de confrontatie met Moskou en de burgeroorlog met separatisten. De nieuwe Amerikaanse minister van Defensie, Lloyd Austin, heeft per telefoon zijn ambtsgenoot in Oekraïne “onwankelbare Amerikaanse steun voor de soevereiniteit van Oekraïne” beloofd. Deze minister is afkomstig van het bestuur van raketfabrikant Raytheon, een van de formidabele pilaren van het militair-industrieel complex.

Aan de wereld is vrijwel onopgemerkt voorbijgegaan dat er in Oost-Oekraïne opnieuw hard wordt gevochten. Het uit juli 2020 daterende staakt-het-vuren, is in recente weken al honderden keren geschonden, met op 26 maart vier gedode Oekraïense soldaten. Het Oekraïense leger gaf de schuld aan Russische troepen. Het slepende conflict vindt plaats in de regio's Donetsk en Lugansk in Oekraïne, gezamenlijk bekend als Donbass, waar sinds de staatsgreep Russisch sprekende separatisten grote stukken land beheersen, en onafhankelijkheid hebben verklaard. Rusland erkent deze afgescheiden staten niet, en heeft hun verzoek om weer te worden ingelijfd bij de Russische Federatie (zoals met de Krim gebeurde) steevast afgewezen. Het is bekend dat president Poetin verkiest dat de Oekraïne samen met de oostelijke rebellerende provincies blijft voortbestaan als een bufferstaat. Maar Moskou biedt dit Oekraïense bevolkingsdeel wel morele – en volgens Kiev ook militaire – steun.

De militaire steun van Washington bij dit militaire conflict staat buiten kijf. Zo'n 300 ton nieuwe wapens zijn de afgelopen weken in de Oekraïne aangekomen, en er zal nog meer volgen. Een reeks Oekraïense gevechtstanks zijn naar het oosten verscheept, en het Oekraïense leger wordt voorts voorzien van onbemande luchtvaartuigen, elektronische oorlogssystemen, anti-tanksystemen en draagbare luchtverdedigingssystemen (MANPADS).

In een telefoongesprek met de secretaris-generaal van de NAVO, de aan Washington volgzaam Jens Stoltenberg, verklaarde Zelensky dat “de NAVO de enige manier biedt om de oorlog in Donbass te beëindigen”. Hij doelde op uitbreiding van haar “aanwezigheid” in de Zwarte Zee, met de uitspraak: “Een dergelijke permanente aanwezigheid zou

Wilfred Klap

een krachtig afschrikmiddel moeten zijn voor Rusland, dat de grootschalige militarisering van de regio voortzet en de koopvaardij belemmert.”

Mocht het tot een werkelijke gewelddadige botsing komen over de Krim, dan worden zowel de vastberadenheid van Washington als de regeringen van de EU deelstaten en de leiding van de NAVO op de proef gesteld. Tot nog toe is het tussen de Verenigde Staten en Rusland bij een informatieoorlog gebleven. Maar deze heeft gevolgen met een desastreuze potentie, vanwege de creatie van een zeer zwaar vertekend beeld van beweegredenen en capaciteit van de betreffende partijen.

Opinievormende kernen in het westen zijn gehandicapt door de gevestigde media, op basis van door de NAVO gefabriceerde propaganda. Over de oorlogsverklaring van Zelensky aan Rusland heeft vrijwel niemand iets gehoord. De verdere cruciale ontwikkelingen in verband daarmee zijn eveneens onzichtbaar gebleven. De uitspraken van functionarissen in Washington zowel als de NAVO impliceren dat Washington en Brussel geen duidelijk tactisch plan uitvoeren, en geen strategisch inzicht hebben ontwikkeld binnen de feitelijke mogelijkheden. Ze hebben alleen controle over het officiële verhaal, dat wordt aangestuurd door hondsdolle russofobie.

In dat officiële verhaal is alles wat nu plaatsvindt het gevolg van de vrijwel zelfsprekende ‘Russische agressie’. Verkeerde inschattingen kunnen fataal worden. Dan is het hopen op de enkele nog overgebleven realisten in het Pentagon, die zich in het verleden als een temperende macht hebben gemanifesteerd. In politiek Washington lijken verstandige inschattingen onder prominenten geheel afwezig, behalve die van de bekende Ron Paul, die het buitenlands beleid toeschrijft aan Raytheon en de andere Amerikaanse militaire aannemers, en Amerikaans gedrag in de huidige situatie vergelijkt met slaapwandelen in een mijnenveld.

Een mogelijk hoopgevend teken is dat op 31 maart de chef van de generale staf van de Russische strijdkrachten, generaal Valery Gerasimov, en de voorzitter van de gezamenlijke stafchefs, generaal Mark Milley, per telefoon spraken over ‘wederzijdse belangen’. Een Frans-Duitse verklaring roept ‘alle partijen’ op om te de-escaleren. In hun videoconferentie met Poetin lijken Merkel en Macron de boodschap te hebben gekregen dat hun goedkeuring van een door Kiev begane blitzkrieg niet is aan te raden vanwege het bestaan van diverse Russische hyper-sonische wapens. Maar Macron en Merkel hebben geen controle over de NAVO, een organisatie zo ernstig aangetast door

propaganda van eigen fabriek, dat het niet meer tot geloofwaardig geopolitiek denken in staat moet worden geacht.

Als de Verenigde Staten een werkelijke militaire confrontatie met Rusland niet durft te riskeren, dan rest de vraag wat het uit de diplomatiek chaotische situatie van nu zou willen en kunnen overhouden. Het scenario dat daarbij het meest ter sprake komt is dat, afgezien van de verhoogde bestellingen voor oorlogstuig, het tenslotte een definitief einde zou kunnen maken aan de pijpleiding van Nord Stream 2, bedoeld om Russisch aardgas aan Duitsland te leveren.

Tegelijkertijd evolueert de situatie naar een mogelijke nieuwe afstemming in het Atlantische bekken. Sommige Europese landen hebben meer last van russofobie dan anderen. Er kan een scherpere tegenstelling ontstaan tussen de VS en de Britten aan één kant, en Frankrijk en Duitsland aan de andere. Meer anti-Russische sancties lijken waarschijnlijk. De proxy-oorlog in Syrië wordt heviger. Het Biden kabinet zal bij de nu dreigende economische ineenstorting meer afleiding van de binnenlandse publieke opinie kunnen gebruiken. Hoe men het ook gaat inkleden, het voorgeschreven verhaal krijgt nog meer steun door de wijdverbreide notie dat het allemaal de schuld is van ‘Russische agressie’. ■

Terug naar MAD in VS-Russische relaties?

Karel van Wolferen

NUMMER 19 ■ 30 JUNI 2021

De ontmoeting tussen president Vladimir Poetin van Rusland en president Joseph Biden van de Verenigde Staten op 16 juni jl. in Genève heeft meer opgeleverd dan aanvankelijk in brede kring werd verwacht. Het belangrijkste punt van de gemeenschappelijke verklaring: “Vandaag bevestigen we opnieuw het principe dat een kernoorlog niet kan worden gewonnen en nooit mag worden gevochten” doet herinneren aan het principe van MAD (‘mutually assured destruction’) dat Washington en Moskou handhaafden gedurende de Koude Oorlog. De toenmalige rivalen hadden indertijd informeel besloten dat, gezien beiden van de aardbodem zouden worden weggevaagd mocht het ooit tot een kernoorlog komen, zij zo’n ontwikkeling tot elke prijs zouden voorkomen.

Na de ontbinding van de Sovjet-Unie, en het afnemen van militair vermogen van de Russische Federatie werd met de invloed van de neoconservatieven onder George W. Bush en Barack Obama, gespeculeerd over Amerika’s herwonnen ‘first strike’-optie, waarbij de Verenigde Staten een oorlog tegen Rusland met de meest extreme middelen zouden kunnen winnen. Vanaf 2013/2014 en de onder Obama begonnen propagandaoorlog volgend op de staatsgreep in de bufferstaat Oekraïne, zijn de relaties ernstig verslechterd. Militaire provocaties en verbale roekeloosheid van Washington hebben de kwaliteit van deze relaties, die de geopolitiek zijn blijven overheersen, verslechterd tot een niveau dat wordt vergeleken met het dieptepunt tijdens de Cubacrisis in 1962.

Het is vooralsnog onduidelijk wie, achter de façade van de Amerikaanse president die zelf niet wordt geacht over strategische inzichten te beschikken, vanaf nu het Amerikaanse buitenlandbeleid mag sturen. Maar ook de door de Amerikaanse delegatie in Genève gebezigde toon zou mogelijk wijzen op een hervatting door Washington van

werkelijke diplomatie ten opzichte van de enige andere werkelijk imposante kernmacht op aarde. Die toon zowel als de agenda weken sterk af van de beledigende uitingen die de eerste maanden van het Biden-presidentschap kenmerkten. De uitspraak van de Amerikaanse president: ‘hij is een moordenaar’, toen hem naar zijn mening over Poetin werd gevraagd, is daarvan het meest beruchte voorbeeld geworden. Voornemens voor een weloverwogen en op verschillende niveaus geïntegreerde dialoog om ‘strategische stabiliteit’ te bereiken, zijn in Genève op de agenda gezet. Daarbij hoort een aangekondigde discussie over toekomstige overeenkomsten voor wapenbeheersing. De Amerikaanse en Russische ambassadeur keren allebei terug naar hun vroegere positie. Washington lijkt ook zijn eerdere pressietactieken te hebben opgegeven om de voltooiing te blokkeren van de Nord Stream 2-pijpleiding voor Russisch gas naar Duitsland. Er is verder een begin aangekondigd voor een gezamenlijke aanpak van cyberveiligheid, een door Rusland geambieerd initiatief, dat eerder door de VS werd genegeerd.

Wat de ontmoeting in Genève lijkt te betekenen is, dat in officieel Amerikaanse ogen Rusland nu moet worden gezien als een diplomatiek gelijkwaardig land. Dit is iets waar Donald Trump naar streefde, maar dat door de invloedrijke neoconservatieve factie van functionarissen en in de doorsnee propaganda van de Amerikaanse media stelselmatig werd gesaboteerd. Laatstgenoemde machts-elementen zijn natuurlijk niet plotseling verdwenen. De ervaring heeft inmiddels ook geleerd dat eenmaal gemaakte afspraken vaak niet door Washington worden nagekomen. Moskou heeft dat op een bijzondere manier verwoord met het in twijfel trekken van Amerikaanse ‘afpraakbekwaamheid’.

Met het wegvallen van de Sovjet-Unie als een semi-permanente rivaal verdween ook een vijand die nodig was voor het beruchte Amerikaanse militair-industriële complex om exorbitante defensiebegrotingen te kunnen rechtvaardigen, en ook om de politieke zuiverheid van prominente landgenoten te toetsen. Trump werd in zijn vier jaren als president dwarsgezet met een door de CIA gefantaseerd verhaal over geheime afspraken met Poetin. Er is in Genève geen sprake geweest van kritiek verval in ultimatum of bedreiging. In de nabije toekomstige relaties kan dat door de media worden voorgesteld als een teken van zwakte en als een ‘nederlaag’ voor de pas agetreden Biden-regering.

De afgelopen drie decennia is in de algemene Amerikaanse verbeelding Rusland voorgesteld als een sterk verzwakte en niet langer serieus te nemen macht. Dat Poetin, na tien jaren van ernstig verval onder Jeltsin, heeft kunnen ingrijpen, een einde heeft kunnen maken aan westerse uitbuiting van het land en een terugkeer naar economische welvaart heeft bewerkstelligd, past niet in dit beeld. En alleen nog de top van het Amerikaanse militaire establishment lijkt te hebben begrepen dat wat de meest geavanceerde militaire technologie betreft, de Russische Federatie nu de Verenigde Staten de baas is geworden.

Op de achtergrond blijft een onverenigbaarheid in uitleg over de eigen plaats in de wereld de relaties in hoge mate dwarszitten. Amerikanen wordt vanaf jonge leeftijd bijgebracht dat hun land een door de geschiedenis opgelegde verantwoordelijkheid heeft om leiding te geven aan de wereld. Veel Amerikanen geloven dat niet meer, en momenteel kan men spreken van een eigen legitimiteitscrisis. Maar dat neemt niet weg dat Rusland de Koude

Oorlog heeft verloren en dat de acceptatie daarvan ook uit diens gedrag moet blijken. Poetin daarentegen heeft meerdere malen duidelijk gemaakt dat zo'n houding in de geopolitiek niet als realistisch moet worden gezien, dat alle landen dienen te streven naar een multilaterale orde, gebaseerd op internationaal recht, en dat de soevereiniteit van afzonderlijke naties betekent dat die hun eigen beschavingsidealen mogen nastreven. ■

Spelen met Russisch vuur op de Zwarte Zee

Evelien Nijeboer

NUMMER 20 ■ 14 JULI 2021

De militaire spanningen tussen Rusland en het Westen zijn opnieuw opgelopen, dankzij een zeer onverantwoordelijke actie van de Britse marine, die nota bene een dag later nog eens herhaald werd door een Nederlands marineschip. Op bevel van premier Boris Johnson voer *HMS the Defender* op 23 juni jl. de territoriale wateren van het Krim-schiereiland binnen, wetende dat het door de Russen als hun grondgebied wordt beschouwd. Het Russische leger, dat in het hele Zwarte Zeegebied militair veruit superieur is aan de gezamenlijke aldaar aanwezige NAVO-eenheden (laat staan alleen het Britse leger), vuurde waarschuwingschoten af en liet vier bommen vallen op de koers van het schip. Ook het schip *'de Evertsen'* van het (nog kleinere) Nederland, dat een dag later precies dezelfde koers zette, moest rechtsomkeert maken onder wat zij 'Russische schijnnaanvallen' noemden. Aangezien de VS vorige maand het nucleaire bondgenootschap met haar Europese bondgenoten opnieuw bekrachtigd heeft middels het 'New Atlantic Charter', was de actie van *de Evertsen* een zeer gevaarlijke provocatie. Poetin zei desgevraagd dat er, zelfs als in zo'n geval een schip tot zinken zou worden gebracht, er geen gevaar zou zijn voor een openlijke Derde Wereldoorlog, aangezien het Westen weet dat het zo'n oorlog zou verliezen en dat Rusland bovendien in haar recht staat. De kans dat een dergelijk schip een volgende keer tot

zinken wordt gebracht is dus reëel. Volgens de Russische kranten had dat deze keer al mogen gebeuren.

De spil in dit geopolitieke machtsspel zijn Oekraïne en de Krim. De annexatie van de Krim in 2014 wordt door de Russen gezien als het herstellen van een administratieve fout, gemaakt door Chroestsjov, die het in 1954 met een gul gebaar aan Oekraïne schonk. Oekraïne maakte toen echter nog deel uit van de Sovjet-Unie. De Krim heeft altijd bij Rusland gehoord, de bewoners ervan spreken Russisch en gaven in twee referenda (1991 en 2014) aan bij Rusland te willen horen. Ondanks dit alles weigert het Westen de Russische aanspraak op de Krim te erkennen en spreekt zelfs over 'de tijdelijke bezetting' ervan. De VS bemoeien zich verregaand met zowel de binnen-als buitenlandse politiek van Oekraïne. Een paar uur vóór de bommen vielen, tekenden vertegenwoordigers van Groot-Brittannië, Oekraïne en wapenleverancier Babcock Int. op het schip *HMS Defender* een overeenkomst om 'de Oekraïense marine te versterken'. Oekraïne – dat middels een door de VS georganiseerde kleurenrevolutie in 2014 onder haar invloed is gebracht – organiseerde dit jaar samen met de VS de jaarlijkse maritieme oefeningen van de NAVO in de Zwarte Zee, genaamd 'Operation Sea Breeze'. Deze startte een week na het incident met de *Defender* en duurt nog tot 23 juli. Dertig landen 'uit zes werelddelen' nemen eraan deel, van binnen en buiten de NAVO, met in totaal 5.000 soldaten, 18 special forces teams, 32 schepen en 40 oorlogsvliegtuigen. Dit 'zwaaien met de vlag' gebeurt onder de neus van het Russische leger, dat de hele Zwarte Zee met superieure wapensystemen onder haar controle heeft – in de Trump-tijd heeft Rusland de tijd gehad haar legers te moderniseren.

Kortom: westerse leiders zijn Rusland op een ongehoord brutale manier aan het provoceren, terwijl Rusland blijft vragen om met rust te worden gelaten. Bij de Biden-Poetin-ontmoeting in Geneve, die door Biden als 'goed, positief' werd beschreven, zei Poetin tijdens een persconferentie: "Wij houden onze militaire oefeningen op eigen grondgebied en brengen geen materieel en manschappen dicht bij de grenzen van de VS, zoals de VS en haar partners dat nu doen bij onze grenzen." Tijdens dezelfde top echter kondigde Biden aan dat hij 'once again' van Amerika een 'wereldleider' wil maken door overal ter wereld 'allianties' aan te gaan, ofwel: ook aan de Russische grens. De VS wil graag dat Oekraïne lid wordt van de NAVO. Met Oekraïne zou een nieuw 'intermarium' volledig zijn: een groot machtsblok van landen,

als een IJzeren Gordijn 2.0, pal tegen de Russische grens. Als de NAVO aangeeft 'samen te willen werken met haar allianties rond de Zwarte- en Baltische Zee om samen te reageren op alle mogelijke uitdagingen' zijn daarmee tevens nucleaire uitdagingen inbegrepen, ook met betrekking tot Rusland. Op geen enkele manier is vol te houden dat er, zoals Biden zegt, 'vrede' te brengen valt door dergelijke allianties aan te gaan.

Zou het de bedoeling zijn dat Rusland verleid wordt tot het beantwoorden van provocaties, zoals die door *HMS Defender*, met een in veler ogen passend militair antwoord? Het bevel van Boris Johnson aan *HMS Defender* was in het beste geval een ongelooflijke blunder. Of vertrouwen Britse en Westerse leiders erop dat zij dankzij het langdurig presenteren van een scheef en eenzijdig wereldbeeld door de gecontroleerde nieuwsvoorziening

zo'n militair antwoord – kunnen presenteren als een out of the blue voltrokken daad van Russische agressie, en ermee weggelaten? De simpele ontkenning van de Engelsen dat de Russische bommen bedoeld konden zijn als waarschuwing bij de schending van hun territoriale wateren – Engeland erkent immers niet de aanspraak van Rusland op de Krim – wijst in die richting.

Dat er evenwel bewust met vuur wordt gespeeld, bleek uit een vreemd-toevallige vondst van een prop geheime defensiedocumenten bij een bushalte, door 'een burger', die het naar de BBC bracht. Niet alleen de operatie met *HMS Defender* wordt erin beschreven, inclusief een anticipatie op een Russische reactie, ook wordt in dit document uiteengezet hoe Groot-Brittannië – hier toe 'aangemoedigd' door de VS – commandotroepen wil achterlaten in Afghanistan – bij het terugtrekken van de troepen aldaar, vanaf 11 september dit jaar. ■

Het geopolitiek struikelblok van de Nord Stream II geslacht

Timo Pieters

NUMMER 25 ■ 29 SEPTEMBER 2021

Op 10 september 2021 kondigde het Russische bedrijf Gazprom aan dat de nieuwe Nord Stream II (NS2) gaspijpleiding tussen Rusland en Duitsland (EU) was voltooid. Het project, dat de onderlinge energiehandel moet gaan bevorderen, werd 2 jaar vertraagd door economische sancties vanuit de VS. Deze sancties leggen geopolitieke spanningen bloot die al jaren bepalend zijn in het wereldgebeuren.

De reden dat Duitsland meer behoefte heeft aan gas is o.a. dat ze hun kolencentrales voor 2038 willen sluiten uit hoogdravende ecologische overwegingen. Het land heeft echter nog steeds behoefte aan gigantische hoeveelheden energie om haar industrie (met name auto's) op gang te houden. Aardgas uit Rusland leek een schonere en goedkopere optie, maar het transport bleek een obstakel te zijn. Zodoende kwam het plan tot stand om een dubbele onderwater pijpleiding aan te leggen door de Oostzee.

De eerste versie, Nord Stream I (NS1), kwam in november 2011 op gang. Deze leiding moest territoriale wateren vermijden om politieke problemen te voorkomen, wat ook is gelukt. De tweede versie (NS2) is met een miljardencontract in 2015 in gang gezet, waar o.a. de Nederlandse Shell als partner bij betrokken was. De grootste

aandeelhouder blijft echter het Russische Gazprom, met 51% van de aandelen. Gazprom is een grote speler, want het levert momenteel één derde van het totale gasverbruik in Europa. De Nederlandse Gasunie heeft slechts 9% van de aandelen in NS2, en de leidingen zelf zijn aangelegd door het Nederlands-Zwitserse bedrijf Allseas. De nieuwe pijpleiding moest de totale capaciteit verdubbelen van 55 naar 110 miljard m³ gas per jaar. We hebben het dus over gigantische hoeveelheden gas die verhandeld worden.

Het is dan ook niet vreemd dat allerlei belanghebbenden zich ermee zijn gaan bemoeien. In maart 2016 schreven de premiers van acht Oost-Europese EU lidstaten een brief waarin ze waarschuwden dat de NS2 "potentieel destabiliserende geopolitieke gevolgen" zou kunnen hebben. Wat deze landen natuurlijk gemeen hebben is dat ze met de Nord Stream omzeild worden. Normaal gesproken zouden ze betrokken worden in het transport van het gas, maar nu is dat overbodig geworden. Polen verwacht bijvoorbeeld 1 miljard euro per jaar minder te verdienen aan transitopbrengsten, die normaal via de Yamal-Europese gasleiding verdiend werden. Oekraïne verwacht zelfs 2 miljard euro per jaar mis te lopen door de nieuwe deal. Men is bang dat de Oekraïense handelsroute afgesloten

Wouter Wolters

zal worden, waardoor de regio veel goedkoop Russisch gas zal mislopen. Overigens zou de vijfjarige transit deal tussen Oekraïne en Rusland in 2024 toch al aflopen.

Inmiddels zien we dat het Russische gas permanent is blijven stromen door de Nord Stream, en dat Rusland het tot nu toe nog niet als politiek wapen heeft ingezet. Ook zien we dat lokale landen als Denemarken en Finland het initiatief toejuichen. Finland koopt al jaren 40% van haar energie uit Rusland, en het Finse staatsbedrijf Fortum is zelfs persoonlijk betrokken bij het Nord Stream project. Daarentegen zien we dat de VS direct na de aanvang van de bouw in 2018 al begon met dreigementen. Trump had het in Helsinki tijdens zijn meeting met Poetin over onschuldige economische concurrentie (“We gaan LNG verkopen en zullen moeten concurreren met de pijpleiding”), maar in december 2019 werd er een nieuwe wet aangenomen (de ‘National Defense Authorization Act’ – NDAA), waardoor sancties konden worden opgelegd aan bedrijven die mee werkten aan de Nord Stream. Ted Cruz, de voornaamste ontwerper van de sancties, zei dat de pijplijn “miljarden dollars voor Rusland” op zou leveren waar ze “militaire agressie tegen Amerika en tegen Europa” mee zouden gaan financieren. Afgezien van het feit dat de werkelijkheid zulke speculaties niet steunt, hebben we wel het tegenovergestelde gezien in de vorm van militaire provocaties van de NAVO op de Russische grens.

Na de geclaimde vergiftiging van Alexei Navalny in augustus 2020 kwam er opnieuw veel druk op gang om het

Nord Stream project af te breken. Het incident werd aangegrepen om Rusland voor de zoveelste keer af te schilderen als een pure maffia-staat waar geen enkele normale betrekking mee mogelijk is.

Nu zijn de Sancties vanuit de VS in verband met het transport van gas niet iets van de laatste jaren. In 1981 heeft de Reagan-regering namelijk aan de Sovjet-Unie sancties opgelegd om de Urengoy-Pomary-Uzhgorod gaspijpleiding richting West-Europa te dwarsbomen. Veel West-Europese landen waren juist blij met de Russische handel. Uiteindelijk is het verbod van Reagan na veel overleg opgeheven, maar de intenties van de VS werden er wel mee prijs gegeven. Een zelfde patroon hebben we in een eerder nummer van Gezond Verstand besproken ten aanzien van de Chinese gasleidingen richting Europa via de Xinjiang provincie, die Washington ook ijverig probeert te saboteren.

Het ligt voor de hand dat de VS wil voorkomen dat Rusland te veel invloed krijgt in West-Europa. Naast het feit dat de VS haar macht wil laten blijven gelden in Europa door de EU als vazal te blijven behandelen, wil ze natuurlijk ook haar duurdere LNG gas aan de man brengen. De Nord Stream 2 zou een perfecte kans kunnen zijn voor Duitsland om uit haar rol als vazal van de VS te stappen, welke ze na de Tweede Wereldoorlog onder meer door het Marshall Plan heeft ingenomen. Het zou zelfs een herovering van de Europese soevereiniteit in gang kunnen zetten. EU lidstaten zouden weer hun eigen buitenlandse beleid kunnen gaan bepalen, en stoppen met het faciliteren van regime-change operaties. ■

Militaire breuklijnen binnen het Westen

Kees van der Pijl

NUMMER 28 ■ 10 NOVEMBER 2021

Half september jl. werd een mogelijk nieuw hoofdstuk in de wereldpolitiek geopend toen Australië, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten met groot vertoon marine-eenheden naar de Zuid-Chinese Zee dirigerden. Ook een aantal andere landen leverde oorlogsschepen voor deze operatie, waaronder Nederland. Europa is de grote verliezer in deze operatie, ook financieel: de miljardenorder die Australië in Frankrijk had geplaatst voor nieuwe duikboten is onverwachts omgezet in een bestelling in Amerika. Dat leidde tot grote verontwaardiging in Parijs alsook in Brussel, bij de EU.

Met het nieuwe bondgenootschap tussen de drie Engelssprekende landen, kortweg AUKUS, lijkt het tijdperk van de NAVO als een hoofdzakelijk militaire vazallenorganisatie afgesloten. De NAVO als invloedrijk propaganda-apparaat en medehandhaver van de voorgeschreven geopolitieke werkelijkheid blijft belangrijk voor de VS.

Maar het tijdperk waarin Europa voor de VS het strategisch meest belangrijke werelddeel was lijkt voorbij. Daar immers moest verhinderd worden dat zich een combinatie zou vormen uit het grondstoffenrijke Rusland en de industriële grootmachten Duitsland en Frankrijk. Maar vandaag de dag is China de strategisch meest belangrijke uitdager van de Amerikaanse suprematie, en het 'vlootbezoek' aan de omstrede Zuid-Chinese Zee is een teken dat men die uitdaging daar het hoofd wil bieden. Wordt de spanning met China, na 'het terrorisme', 'Poetin', en nu 'het virus', een nieuwe aflevering van de angstpolitiek waarmee de bevolking in het Westen sinds de instorting van het Sovjetblok onder controle wordt gehouden?

De verkiezing van Donald Trump tot president van de VS in november 2016 was al een waarschuwingsschot voor de EU. Trump verklaarde tijdens zijn verkiezingscampagne dat de NAVO uit de tijd was. Een jaar later reageerde de nieuw-verkozen president van Frankrijk Emmanuel Macron met een oproep tot 'strategische autonomie' voor de EU. Dat wil zeggen, de EU-landen moeten een eigen militaire arm ontwikkelen om elders in de wereld hun belangen te behartigen. Begin jaren vijftig had Frankrijk al een plan voor een Europese Defensiegemeenschap (EDG) gelanceerd voor de oorspronkelijke zes lidstaten van de Kolen- en Staalgemeenschap (EGKS). Na de mislukking van dat plan (vanwege Frans verzet tegen de herbewapening van West-Duitsland) kwam Parijs opnieuw alleen tegenover de VS en de rest van de NAVO te staan toen De Gaulle in 1958 aan de macht kwam. Wéér ging het om 'strategische autonomie', nl. het behartigen van de politieke en economische belangen in Noord-Afrika en Indochina, alsook de relatie met

het Sovjetblok, zonder naar de VS te moeten luisteren. In 1966 trok De Gaulle het land uit de militaire organisatie terug en tot de NAVO-inmenging in het uiteenvallende Joegoslavië eind jaren negentig bleef dat zo. In 2011 speelde Frankrijk zelfs een hoofdrol in de NAVO-operatie in Libië, die dat land in de chaos stortte die nog steeds voortduurt.

De nieuwe marine-expeditie naar de Zuid-Chinese Zee heeft de oude breuklijn tussen Frankrijk en de Atlantische hoofdstroom opnieuw geactiveerd. Dat Frankrijk steeds de dwarsligger in het Westerse kamp is, houdt direct verband met de prominente wapenindustrie. Het land is op het Europese vasteland de enige kernmogendheid en als enige in staat complete militaire systemen te leveren, van gevechtsvliegtuigen, vliegdek- en andere grote marineschepen, tot tanks en pantserwagens. En dus ook duikboten. De Amerikanen hebben op hun beurt echter middelen om Franse politieke keuzes en wapenleveranties, als die de belangen van Washington schaden, te dwarsbomen. François Hollande moest dat ondervinden toen er twee landingsschepen zouden worden geleverd aan Rusland, die echter uiteindelijk maar naar Egypte werden afgeschoven.

Of de bloedige terreuraanslagen in 2015 (Charlie Hebdo, Bataclan...) onderdeel waren van de ongekende druk die er op Hollande werd uitgeoefend om de leverantie aan Rusland te schrappen, en of andere kwesties zoals de erkenning van een Palestijnse staat, ermee te maken hadden, is niet met zekerheid vast te stellen. Dat 'het terrorisme' net als militaire operaties moet worden gezien als een 'voortzetting van de politiek met andere middelen' mag echter niet zomaar terzijde worden geschoven.

Voor Hollande's opvolger Macron is de prijs van 'strategische autonomie' nog eens fors omhoog gegaan nu de Australische onderzeebootorder ter waarde van 66 miljard dollar is opgezegd. Die gaat de VS leveren. De Franse minister van Buitenlandse Zaken, Jean-Yves Le Drian, uitte zijn verontwaardiging door te spreken van "dubbel spel, een grote vertrouwensbreuk en minachting" tegenover Parijs. Dit terwijl er al grote consternatie was ontstaan over het ongecoördineerde vertrek van Amerikaanse militairen uit Afghanistan, waar de NAVO opnieuw werd ontmaskerd als een feodaal vazallensysteem onder leiding van Washington.

In deze omstandigheden verbaast het niet om weer de roep om een eigen Europese defensie te horen opklinken. Daarbij schepte men in Frankrijk hoog op over een 'overwinning' in Noord-Afrika, waar de leider van de terreurorganisatie Islamitische Staat van de Sahara zou zijn gedood. Franse Mi-

John Erkelens

rage-straaljagers en 3.500 man grondtroepen speelden daarbij de hoofdrol, zeker. Maar de vliegtuigen kunnen niet in de lucht blijven zonder bijgetankt te worden door Amerikaanse KC-135-tankvliegtuigen die vanaf hun basis in Zuid-Spanje opereren, en de grondtroepen zijn voor hun operaties afhankelijk van verkenningsvluchten door Amerikaanse drones. Kortom, de 'strategische autonomie' die Frankrijk nastreeft is alleen maar uitvoerbaar met logistieke steun van de VS.

Waarom wil Parijs de EU meekrijgen om dit te veranderen? Ten eerste om de andere leden, vooral Duitsland, te laten meebetalen aan het Franse militair-industrieel complex. Niet alleen de Franse kernmacht wordt te duur, maar het belangrijkste wapensysteem van de moderne tijd, de zesde generatie gevechtsvliegtuigen, kan alleen met Europese steun worden gerealiseerd. Ook hier zullen de VS het grootste verwachte marktaandeel hebben: 45 procent, de EU op z'n best een kwart. Het vliegtuig van de toekomst is een centrale straaljager die opereert als commandocentrum in een vlucht drones, en de Europese droneprojecten zijn allemaal mislukt. In 2013 moest Frankrijk drones in Israël en de VS bestellen, al begon daarna wel weer een nieuw EU-droneprogramma. Maar inzake de centrale component, de straaljager, is 'Europa' weer verdeeld. Groot-Brittannië was nog voor de Brexit het pad van een eigen *stealth* (voor radar onzichtbaar) toestel opgegaan, de *Tempest*. Gemaakt door BAE Systems en Rolls-Royce, en met steun van uitgerekend de Duitse regering en het Italiaanse wapenbedrijf

Leonardo. Het Franse Dassault moet daar met een eigen combinatie (waarin o.a. Spanje) tegenop zien te boksen. Diverse waarnemers hebben al gewaarschuwd dat als de EU niet alle krachten bundelt, Europa in deze vitale sector achter het net gaat vissen.

Dat brengt ons terug bij de duikboten. Net zoals de duikbootdeal tussen de VS en Australië een bijproduct is van de AUKUS-alliantie tegen China, lopen er in Europa militaire samenwerkingsprojecten die ook duikbootcontracten met zich hebben meegebracht. Die lopen dwars door de EU heen. Hier gaat het onder andere om leveranties aan Polen. Aanvankelijk zou Frankrijk nieuwe onderzeeboten leveren, maar nadat Duitsland met Polen een marine-overeenkomst voor de Oostzee had gesloten met daarin o.a. een gemeenschappelijk duikbootcommando, besloot Warschau de order te plaatsen bij ThyssenKrupp Marine Systems. In 2015 had Zweden zich echter ook al in de race gemengd door samen met de Poolse marinewerven een project voor nieuwe generatie marineschepen te gaan ontwikkelen, inclusief duikboten.

Kortom, militair is er eigenlijk helemaal geen EU, ook al gaat die wel degelijk het pad van de militarisering op. Dat gebeurt door subsidieprogramma's die tot nu toe slechts voor civiele doelen waren bedoeld. Daarmee is de concurrentie echter niet opgeheven en in een economisch stelsel dat bezig is uiteen te vallen, gaat het om elke laatste euro. ■

Poetin's koers van 'gezond conservatisme'

Maurice van Ulden

NUMMER 28 ■ 10 NOVEMBER 2021

Het tempo waarin het Westen de eigen politieke en sociale structuren afbreekt doet Vladimir Poetin denken aan de Russische Revolutie van 1917. De communistische belofte van gelijkheid leidde tot een zeer intolerant en repressief politiek systeem. Het uiteenvallen van de Sovjet-Unie in 1989 verliep eveneens met revolutionaire snelheid, en werd gevolgd door een moeilijke tijd. Volgens Poetin zijn er zeer belangrijke lessen te trekken uit deze tragische perioden in de Russische geschiedenis: revoluties zijn de maatschappelijke schade die ze veroorzaken absoluut niet waard. De weg van de geleidelijkheid is de verstandige, Poetin noemt het de weg van gezond of optimistisch conservatisme. Ondersteund door werkende tradities kan een land organisch meebewegen met veranderende omstandigheden.

Poetin benoemt in dit licht de in zijn ogen enorm schadelijke ontwikkeling van de transgenderbeweging met haar voorschriften over woordkeuzen. Hij richt zich tegen het Westen met zijn tot dusver hardste woorden dat als men kinderen op jonge leeftijd bijbrengt dat je zelf kan kiezen of je een jongen of meisje wilt zijn, terwijl ouders daarbij worden gepasseerd, dit moet worden gezien als grenzend aan misdaden tegen de menselijkheid.

Om Poetin in intellectueel perspectief te zien helpt het om te weten dat hij een groot bewonderaar is van de christelijk georiënteerde filosoof Nikolaj Berdjajev (1874-1948). Berdjajev beziet het leven vanuit de geest en niet vanuit de economisch materialistische inslag van de moderniteit. Het is overduidelijk dat hij geen aanhanger is van Marxistisch denken.

Volgens Poetin zal de nabije toekomst zich onvermijdelijk laten kenmerken door systemische verschuivingen. De diverse crises, de veranderende machtsverhoudingen en de enorm snel ontwikkelende technologische mogelijkheden vormen een ongekend palet aan uitdagingen. De in het Westen levende ambities om hier bovenop ook nog eens het systeem van soevereine staten in supranationale structuren te laten opgaan, de eigen geschiedenis en functionerende tradities uit te vlakken, én ruimte te bieden aan de sciencefiction-experimenten van transhumanisten vormen het recept voor een levensgevaarlijke

chaos. Eerder dit jaar uitte Poetin zijn zorgen hierover tijdens het World Economic Forum in Davos, en recent herhaalde hij ze in een voordracht op de in Moskou gelegen Valdai Discussion Club.

Ondanks zijn ideeën van gezond conservatisme is Poetin wel van mening dat hervormingen nodig zijn om de onvermijdelijke veranderingen in goede banen te leiden. Het egoïsme dat met ongecontroleerd kapitalisme gepaard gaat kan niet langer standhouden. De sociaal-economische omstandigheden zijn verslechterd tot een niveau waarop in het verleden oorlog of binnenlands geweld uitbrak. De coronacrisis laat zien dat de internationale samenwerking nog veel te wensen overlaat. Ook toont de coronacrisis eens te meer hoe kwetsbaar een samenleving is, en dat de huidige uitdagingen bevolkingen eerder neigen te splijten dan te verenigen. Volgens Poetin is de belangrijkste taak om te zorgen voor veiligheid en weerbaarheid. Daarbij moet het eerste beginsel, net als in de geneeskunde, 'veroorzaak geen schade' zijn.

Terwijl in het Westerse politieke denken het belang van de staat steeds verder afneemt en beleid meer en meer supranationaal wordt bepaald, beschouwt Poetin de staat als het primaire, onmisbare historisch-culturele instituut dat rekenschap aflegt aan de eigen bevolking. Internationale samenwerking komt met name tot stand binnen de Verenigde Naties, waarbij staten in de visie van Poetin soevereine entiteiten zijn die je niet een wil moet opleggen. Volgens Poetin moeten we realistisch zijn: de meeste slogans over mondiale oplossingen voor mondiale problematiek zullen nooit realiteit worden. Daarvoor moeten landen een mate van soevereiniteit inleveren die de inwoners van die landen niet zullen accepteren. De oplossing moet volgens Poetin daarom komen uit een verbeterde, meer op het gemeenschappelijk belang georiënteerde samenwerking binnen de Verenigde Naties. De demonisering en vijandige uitingen vanuit het NAVO-bondgenootschap richting Rusland en China helpen daar natuurlijk in het geheel niet bij.

Wat Poetin's positie is aangaande de opdrachten van de Wereldgezondheidsorganisatieverband methaarfraudeuze verklaring over een pandemie is vooralsnog niet met zekerheid te bepalen. ■

Poetin's ultimatum aan het Westen

Laura Slot

NUMMER 32 ■ 12 JANUARI 2022

Rusland heeft in december jl. het Westen een ultimatum gegeven, een cruciaal moment in een jarenlange machtsstrijd. Het land heeft besloten om niet langer te tolereren dat de nationale belangen steeds verder worden bedreigd. De houding van de VS, Europa en de NAVO jegens Rusland wordt steeds agressiever. Omdat het wederzijds vertrouwen een nieuw dieptepunt heeft bereikt, ziet Rusland een contract met het Westen als de enige manier om spanningen te verminderen. Het Kremlin heeft een contract aangeboden aan de VS en een aan de NAVO.

De positie van Rusland is duidelijk: Oekraïne en Georgië mogen onder geen beding lid worden van de NAVO. Die bedreiging voor de Russische nationale veiligheid zou simpelweg te groot zijn; de landen delen duizenden kilometers aan grenzen en kustlijn. Rusland heeft bezwaar tegen de vergaande invloed die de NAVO heeft in die landen, en dat daar de afgelopen jaren steeds grotere militaire activiteit plaatsvindt.

In Poetin's jaarlijkse speech op 23 december jl. zei hij dat de recent uitgebreide militaire bases met MK41-raketten in Polen en Roemenië een zeer grote bedreiging vormen: deze raketten zouden Moskou binnen vijf minuten kunnen raken. Het ultimatum is een concreet en openbaar signaal waarbij gevraagd wordt om de snel toenemende machtsvertoningen te stoppen. Rusland zegt daarbij toe mee te zullen werken aan deëscalatie. Poetin benadrukte dat het Westen nu aan zet is, simpelweg omdat zij veel te ver zijn gegaan. Op verschillende eerdere gelegenheden heeft de Russische president gezegd dat het niet langer mogelijk is om te vertrouwen dat Washington in een verdrag vastgelegde afspraken nakomt. De geschiedenis heeft geleerd dat deze blijkbaar met gemak worden geschonden.

De situatie van nu wordt door de westerse partijen onnodig op de spits gedreven doordat zij deze voorstellen op voorhand al ridiculiseren. President Biden zei via een woordvoerder dat de VS de uitbreiding van de NAVO niet zal tegenhouden. Het volledig voorbijgaan aan de specifieke bezwaren van Rusland is exact de kern van deze gevaarlijke situatie.

Jarenlang zijn provocaties vaak onbeantwoord gebleven, waardoor het Westen een gevoel van onaantastbaarheid ontwikkelde. Nu trekt Rusland een grens. Dat deze grens serieus moet worden genomen is iets waar vrijwel alle westerse media volledig aan voorbij gaan. Het militair-industrieel complex is nog altijd springlevend.

De plaatsvervangend minister van buitenlandse zaken, Sergei A. Ryabkov, communiceerde het ultimatum en maakte het volledig openbaar. Het lijkt erop dat Rusland niets anders verwacht dan dat het niet wordt gehonoreerd door het Westen. Hiermee legitimeren zij een mogelijke inval in Oekraïne.

Ryabkov vraagt dat de VS en Rusland hun oorlogsschepen en bommenwerpers bij elkaar weghouden, en dat de VS geen militaire bases maakt ten zuiden van Rusland in vijf aangrenzende Centraal-Aziatische landen van de voormalige Sovjetunie. De NAVO zal alle militaire opbouw moeten weghalen die sinds 1997 is geplaatst. Een veelzeggend jaartal, omdat de meeste Oost-Europese landen daarna, in 1999 en 2004, lid van de NAVO werden. Rusland wil ook een zone rondom de landsgrenzen waarin geen NAVO bases mogen bestaan.

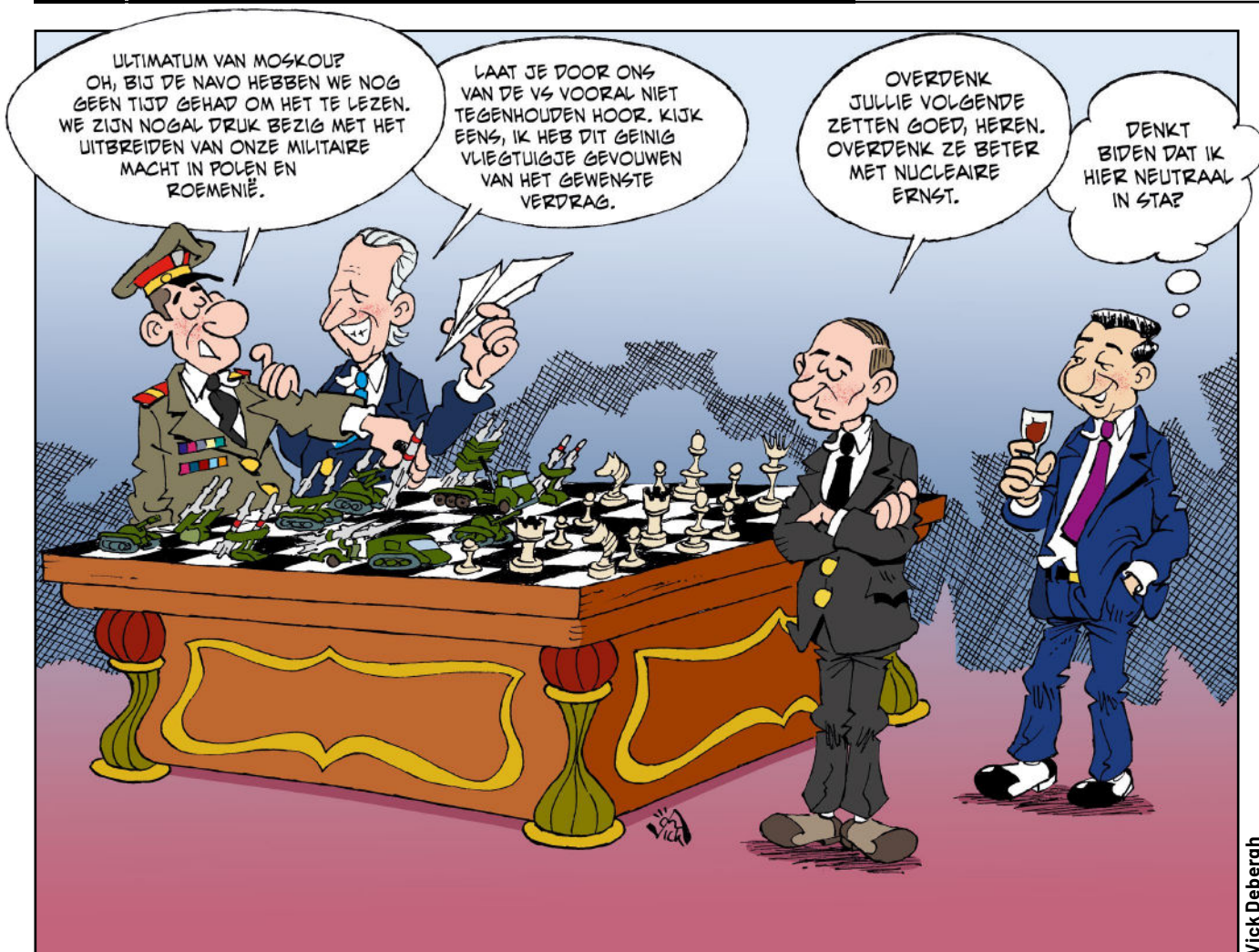
De Amerikaanse inlichtingendiensten hebben slechts één argument voor de harde opstelling van de VS: volgens hun informatie denkt Rusland erover om Oekraïne binnen te vallen. Ditzelfde verhaal wordt echter al herhaald sinds 2014, toen de strijd tegen Kiev in de oostelijke provincies begon, na de onder Amerikaanse auspiciën uitgevoerde staatsgreep.

Het anti-Russische sentiment in de VS is niet gebonden aan specifieke politieke partijen. Niet alleen de Democratische president Biden speelt hier met vuur, de Republikeinen zijn net zo'n groot voorstander van deze koers. Zo wilden zij Rusland aanmerken als terroristische staat en \$ 450 miljoen aan wapens aan Oekraïne toekennen.

In Oekraïense oostelijke regio's, zoals Donbass en de Krim, worden grote groepen mensen geteisterd met aanslagen, vervolging, ontvoeringen en moord, als gevolg van de haat jegens Rusland. Dit geweld bereikt nu een nieuw hoogtepunt, wat voor Poetin onacceptabel is. Tot nu toe heeft de door Kiev gevoerde oorlog tegen dit Russisch sprekende gebied meer dan 14.000 mensenlevens en meer dan 30.000 gewonden gekost.

Op 30 november jl. sprak NAVO-leider Jens Stoltenberg in Riga. Hij sprak trots over de sterke toename van troepen in landen als Polen en de Baltische staten, en bevestigde dat ook de VS hun aanwezigheid zullen gaan vergroten. Met dwingende taal sprak hij over Rusland, dat volgens hem 'een hoge prijs' zal betalen als zij Oekraïne intimideren, en herinnerde landen zoals Servië eraan dat de NAVO troepen heeft in Bosnië en Kosovo.

Essentieel in deze machtsstrijd is de rol van China. President Biden gokt er klaarblijkelijk op dat China neutraal zal

Vick Debergh

blijven tijdens een potentiële clash, maar het lijkt er sterk op dat China loyaal zal zijn aan Rusland. Na een recente online meeting tussen de Chinese president Xi Jinping en Poetin antwoordde een woordvoerder voor het Chinese ministerie van buitenlandse zaken dat er 'al enige tijd bepaalde landen zijn die ideologische grenzen trekken, militaire zones maken en regionale spanningen creëren die grote bedreigingen en obstakels vormen voor de vrede en stabiliteit in die gebieden, alsmede de wereldwijde stabiliteit', en dat Rusland en China deze acties veroordelen en samen zullen werken om vrede te bewaren.

Ondertussen blijven Washington en de NAVO spreken op dezelfde hardlijngige toon. Het antwoord blijft dat Moskou niets te vertellen heeft over uitbreiding van de NAVO. Daarnaast benadrukken ze dat er allang troepen in Oekraïne getraind zijn, dat deze door hen zijn bevoorrad, bewapend en voorzien van de beste technologie. Deze houding tegen een mogelijkheid met nucleaire wapens brengt grote risico's met zich mee. Gedurende de gehele twintigste eeuw was een dergelijke gevaarlijke patstelling zonder onderbouwing ondenkbaar. Eerder waren er altijd onafhankelijke Rusland-kenners beschikbaar om een debat te voeren over de voors en tegens van diplomatieke beslissingen, nu zijn deze geluiden nergens te vinden.

Het is duidelijk dat de VS geen oorlog zal beginnen over Oekraïne of Georgië, dat is immers ook niet gebeurd in de oor-

log aan de Georgische grens in 2008, in de Krim in 2014 en Oekraïne in 2021. Het Russische ultimatum is een consequentie van het jarenlange oprukken van de NAVO in oostelijke richting, een rekening die vereffend moet worden. De omvang van de NAVO, een bondgenootschap gesticht om eventuele Sovjet-agressie het hoofd te bieden, is sinds de ontbinding van die potentiële agressieve Sovjet vijand verdubbeld. Maar het is onrealistisch dat het Westen haar beloftes aan maar liefst 28 landen, allen onder de rook van 's werelds meest uitgestrekte land, daadwerkelijk ooit zal nakomen.

De militaire macht van Rusland valt niet de onderschatten. Poetin onthulde enkele jaren geleden technologische wapensystemen van topniveau, welke door de VS niet zijn te evenaren. Daarnaast werkt de houding van het Westen een hechter bondgenootschap tussen Rusland en China in de hand. De Chinese president omschreef de relatie onlangs als 'méér dan een bondgenootschap'. In alle opzichten staat Washington met de rug tegen de muur.

Als het Westen denkt dat Rusland slechts bluft en dit laatste bod afslaat, is oorlog geen onrealistisch vooruitzicht. In elke confrontatie bestaat er een moment waarna terugkeer niet meer mogelijk is, en de kansen dat Washington door misrekening in een hachelijke situatie terechtkomt zijn aanzienlijk. Want het kampt met een probleem dat van groot belang is als

achtergrond voor de relaties met Rusland. President Biden wordt niet geacht in staat te zijn om knopen door te hakken wanneer dat een zaak van leven en dood zou aangaan. Het is nauwelijks meer een geheim dat hij niet langer verstandelijk voldoende goed functioneert om wezenlijke gevaren te kunnen inschatten. Wanneer een groep ongekozen functionarissen die aan niets of niemand verantwoording schuldig zijn over dringende zaken van nationale veiligheid beschikken, neemt de waarschijnlijkheid toe dat met vuur gespeeld gaat worden. Oorlogbeluste neoconservatieven die sinds George W. Bush een dominante positie in het State Department wisten te handhaven hebben een reputatie van roekeloosheid.

Daarnaast is onafhankelijke objectieve kennisvergaring en analyse zo goed als verdwenen. Russische studieprogramma's aan universiteiten zijn russofoob vanwege hun financiering. Aangezien er daarom geen objectieve geleerden zijn, zijn er geen deskundige mensen in de Amerikaanse inlichtingengemeenschap. Vandaar dat nationale veiligheidsadviseur Jake Sullivan kon melden dat Amerikaanse inlichtingendiensten menen dat Poetin een invasie in Oekraïne "ernstig overweegt". De Nationale Veiligheidsraad lijkt tot niets anders in staat te zijn dan het herhalen van propagandistische leuzen. Terwijl de Russen een reëel probleem zien, ziet Washington slechts een gelegenheid voor meer propaganda. ■

Twee vervlochten crises in Centraal-Azië en hun nasleep

Karel van Wolferen

NUMMER 33 ■ 26 JANUARI 2022

In de eerste tien dagen van 2022 maakte Centraal-Azië twee in elkaar hakende crises mee. Een bliksemsnelle actie van de Russische president Vladimir Poetin kon een poging tot kleurenrevolutie in Kazachstan in de kiem smoren. Meteen daarna begon een op één been hinkend overleg met de VS/NAVO om een mogelijk fatale militaire aanvaring te voorkomen. Dat overleg bestond uit heel scheefgetrokken diplomatie – als die term daarvoor nog gebruikt mag worden – omdat geen enkel antwoord gegeven werd op de punten waarmee Poetin zijn ultimatum aan het Westen van jl. december beredeneerde. De twee partijen konden het zelfs over een agenda niet eens worden. Tijdens een telefoongesprek op 30 december tussen de presidenten Biden en Poetin besloten zij om "een strategische stabiliteitsdialog" aan te gaan met betrekking tot "wederzijdse veiligheidsgaranties". Toen die dialoog op 10 januari begon werd duidelijker dan ooit dat de Russische Federatie en de Verenigde Staten (met de NAVO) niet in dezelfde werkelijkheid vertoeven. Washington ziet een agressieve Poetin, en Moskou ziet in het plan om Oekraïne bij de NAVO in te lijven de zoveelste zet in een oprukkende militaire omsingeling van Russisch grondgebied. Die Amerikaanse strategie vindt plaats onder de auspiciën van de 'full-spectrum dominance'-militaire doctrine, iets dat de Verenigde Staten het recht zou geven om controle uit te oefenen over de gehele wereld.

Genoemde strategie leek te worden onderstreept door een doorzichtige poging tot regime change in Kazachstan tijdens het Russisch-orthodoxe Kerstfeest, en daarmee tot het openen van een tweede front bij Rusland.

In december vorig jaar confronteerde Poetin het Westen met een ultimatum bestaande uit twee ontwerpverdragen: een Russisch-Amerikaans veiligheidsverdrag en een veiligheids-overeenkomst tussen Rusland en de NAVO. Deze zet werd in het Westen lacherig genegeerd, of gepresenteerd als een bewijs van Poetins agressieve bedoelingen. De NAVO, waarvan beleid en opvattingen niet zijn te onderscheiden van die van Washington, houdt vol dat Oekraïne als soeverein land het volste recht heeft om lid te worden van het Westerse bondgenootschap.

Om de gerechtvaardigde bezorgdheid van Poetin aangaande Oekraïne's lidmaatschap van de NAVO in perspectief te zien moet men zich veel herinneren dat niet in de Westerse media wordt belicht. De NAVO werd in de Koude Oorlog opgezet als een louter defensieve organisatie tegen eventuele Russische agressie. Na het einde van de Koude Oorlog werd het binnen 24 jaar van 16 naar 29 landen uitgebreid, en ging het zich voor eerst – met de Kosovo-oorlog – als een agressieve organisatie gedragen. Het meest belangrijke dat men zich dient te herinneren is dat Gorbatsjov eind 1989 werd overgehaald om de hereniging van de twee Duitslanden te aanvaarden nadat James Baker (toenmalig Amerikaans minister van Buitenlandse Zaken) hem de ferme belofte deed dat de NAVO geen millimeter in oostelijke richting zou worden uitgebreid – een verzekering die later door verscheidene Westerse regeringshoofden is herhaald.

Naast deze belangrijke gebroken belofte dienen we aandacht te hebben voor het enorme scala aan Westerse provocaties: de militaire spelletjes die de afgelopen jaren in de Zwarte Zee plaatsvonden, de uitbreiding van het antiballistische raket-schild waarvan wapenexperts hebben bewezen dat het rela-

tief gemakkelijk kan worden omgezet in offensieve systemen, Amerika's intrekking van verschillende verdragen, de enorme toename van wapenverkopen aan Oekraïne vorig jaar, en uitlatingen over kernbommen voor 'eerste gebruik' van vooraanstaande Westerse functionarissen in de laatste paar weken van 2021. Allemaal redenen voor Poetin om aan te sturen op overeenkomsten bedoeld om veiligheid door stabiliteit te garanderen.

Maar in gesprekken met Russische functionarissen die op 10 januari begonnen meende de Amerikaanse Wendy Sherman dat haar doel niets anders behelsde dan de Russen de les te lezen over de kosten van overmoed. Zij herinnerde Rusland aan de "ernstige gevolgen" als het Oekraïne zou binnenvallen. Dat laatste verwijst naar een uit de lucht gegrepen plan waarvoor de Amerikaanse media, hooggeplaatste functionarissen en NAVO-propaganda herhaaldelijk waarschuwen. Secretaris-generaal van de NAVO, Jens Stoltenberg, verklaarde onlangs in een interview met de Financial Times dat zijn organisatie voorbereid is op een nieuw gewapend conflict op Europese bodem voor het geval bilaterale onderhandelingen mislukken.

De VS kan ook met paramilitaire middelen Ruslands veiligheid bedreigen. De in de kiem gesmoorde kleurenrevolutie in Kazachstan liet dat overduidelijk zien. Het zal bij Poetin ongetwijfeld de zogenaamde Maidan-revolutie van 2014 in Oekraïne in herinnering hebben gebracht. Dat was een staatsgreep die het doel had Oekraïne uit de Russische invloedssfeer los te weken, en die door de VS middels talloze ngo's werd uitgelokt en gecoördineerd.

De meest opmerkelijke ontwikkeling die dit keer met Kazachstan volgde was dat de Russische president voor het eerst gebruik maakte van de CSTO (Collective Security Treaty Organization), waarvan ook Wit-Rusland, Kirgizië, Tadzjikistan en Armenië lid zijn. Het kan soldaten sturen in het eventuele geval van een hulpverzoek. Poetin gebruikte de CSTO niet tijdens de massale protesten in Belarus in de zomer van 2020 en het voorjaar van 2021, en ook niet tijdens de zogenaamde tweede oorlog tussen Armenië en Azerbeidzjan om Nagorno-Karabach (in het najaar van 2020).

De zeer snelle Russische reactie toont dat Moskou op de hoogte was van wat er in Kazachstan zou gaan gebeuren, en er geheel op was voorbereid.

Kazachstan is misschien nog belangrijker voor Rusland dan Wit-Rusland of Oekraïne. Geostrategisch gezien is deze grootste niet aan zee grenzende natie ter wereld het belangrijkste samenwerkingsgebied geworden van Chinese en Russische projecten: het Belt and Road-initiatief, en de Euraziatische Economische Unie. De grens met Rusland is de langste aaneengesloten grens op aarde. Ongeveer een kwart van Kazachstans bevolking bestaat uit etnische Russen. Het land is zeer rijk aan olie, gas en uranium.

Controle over Kazachstan, en de mogelijkheid er militaire bases te plaatsen, is in verband met Washingtons verlangen naar wereldoverheersing te aantrekkelijk om het land links te laten liggen. Het zou Amerikaanse strategen van een middel voorzien om een wig te drijven tussen Rusland en China, wier samenwerking thans het grootste obstakel vormt tegen de verwezenlijking van Washingtons hegemonische ambities.

De kleurenrevolutie die door Poetins ingrijpen mislukte begon met protesten tegen de verhoging van energieprijzen. Kort daarna volgde het inmiddels vertrouwde beeld van duistere en gewelddadige relschoppers van wie het nooit duidelijk is wie ze zijn of waar ze vandaan komen. Ooggetuigen in Kazachstans voornaamste stad, Almaty, rapporteerden dat mensen van buitenaf gingen plunderen en dat in camouflagepakken geklede figuren vanuit SUV's het scheppen van chaos coördineerden. Het staat buiten kijf dat de rellen lang van tevoren waren gepland en deskundig geleid.

Rusland intervenieerde met 3.000 parachutisten nadat Kazachse veiligheidstroepen werden overrompeld, zodat deze troepen zich volledig konden gaan concentreren op de terroristen, die een zwart gat van chaos hadden kunnen creëren in het hart van Centraal-Azië.

Voorafgaand aan deze mislukte kleurenrevolutie hadden al meerdere door het Westen en Turkije veroorzaakte onlusten in de voormalige deelstaten van de Sovjet-Unie plaatsgevonden. Ze werden nauwelijks opgemerkt in het Westen. Afgelopen december werd in de Kirgizische hoofdstad Bisjkek een staatsgreep discreet verijdeld. Kirgizische inlichtingsbronnen schrijven de oorzaak van de coupepoging toe aan een stroom van ngo's onder Britse en Turkse controle die verder is verstrengeld met de CIA en aan de CIA gelieerde ISIS-jihadisten afkomstig uit Afghanistan.

De regeringsleiders van alle CSTO-leden onderhouden nauw contact met elkaar. Het ziet er naar uit dat ze zich voorbereiden op grootscheepse antiterroristische operaties, waar de Russische generaal Gerasimov persoonlijk toezicht op zal houden. Dus is het mogelijk dat we te maken hebben gehad met de laatste poging om een kleurenrevolutie tot stand te brengen.

De activiteiten van de door het Westen gefinancierde in de voormalige Sovjet-deelstaten achtergebleven ngo's, en de bemoeienissen van de CIA om zittende regeringen te destabiliseren, hebben zo hun eigen dynamiek. Tegen die achtergrond, zowel als die van de pogingen om Oekraïne in de NAVO op te nemen, rijst de vraag of Washington beseft waar het mee bezig is. Staatssecretaris Antony Blinken sprak openlijk laatdunkend over de Russische voorstellen, met het argument dat Moskou een bedreiging voor Europa vormt. Maar de mate waarin de regering-Biden risico's zal durven nemen valt moeilijk in te schatten. Blinken en Stoltenberg hebben al verklaard dat ze hun NAVO-expansie naar Oost-Europa niet zullen stoppen. Het Witte Huis bereidt nieuwe harde sancties voor tegen Rusland als de besprekingen geen uitweg bieden uit de impasse.

Na een ontmoeting met de nieuwe minister van Buitenlandse Zaken van Duitsland, beweerde Blinken dat er geen vooruitgang zou zijn in de diplomatieke aanpak van het probleem zolang er een Russisch "pistool op het hoofd van Oekraïne is gericht". In werkelijkheid is Moskou 5.000 mijl verwijderd van Washington, en het werkelijk gevaarlijke pistool is in handen van de NAVO en de VS, en dat precies voor de deur van Rusland. Wat Sherman en Blinken, en de neocons in het State Department, misschien nog niet begrijpen is dat Rusland de mogelijk riskante gevolgen van het decemberultimatum heeft afgewogen, en blijkbaar bereid is deze te accepteren. Er zijn aanwijzingen dat topmilitaire gezanten van beide zijden wel

met elkaar praten, maar momenteel is het een gerechtvaardigde vraag of Blinken en Sherman goed over de situatie hebben nagedacht. De kans is groot dat de noodzaak daarvan nog niet tot hen is doorgedrongen.

De mogelijkheid van een confrontatie die op een oorlog kan uitlopen is wel een onderwerp van openlijke discussie onder Amerikaanse commentatoren. Ook een gezaghebbende krant als de New York Times doet daaraan mee. Mocht het zover komen, dan ziet het er voor het Westen niet al te best uit. Als toetreding van Oekraïne tot de NAVO op handen zou zijn, zou Poetin kunnen besluiten tot een militair ingrijpen. Op de grond is de vernietiging van het Oekraïense leger, dat niet is uitgerust of getraind om grootschalige gevechten aan te gaan, zo goed als zeker. Een strategische luchtmachtcampagne tegen Oekraïne, ondersteund door precisie-raketaanvallen, zou de oorlog in enkele dagen ten gunste van Rusland beslissen. Om daarna bij eventuele continuering van het conflict met de NAVO een effectieve rol te blijven spelen, moet Rusland zorgen dat Oekraïne als afzonderlijke natiestaat zal ophouden te bestaan. Dat zou indruisen tegen Poetins eerdere zonneklare verlangen om, met

het oog op de voordelen, Oekraïne als bufferstaat te handhaven.

Mochten de Verenigde Staten dan proberen NAVO-troepen op te bouwen aan de nieuwe westelijke grenzen, dan kan een nieuwe fase beginnen in het intimideren van de NAVO en Europa door middel van de dreiging dat de Oekraïense behandeling kan worden toegepast op de Baltische staten en Polen.

Alleen het gebruik van kernwapens zou een minder voorstelbare uitkomst mogelijk kunnen maken. Afgezien daarvan kan de NAVO niets doen om bovengenoemd resultaat te voorkomen, want militair gezien is het slechts een schaduw van haar vroegere zelf.

Tijdens de gebeurtenissen in Centraal-Azië in de afgelopen weken heeft Europa geblonken door afwezigheid, terwijl een kernwapenconflict Europa in rampspoed zou onderdompelen. Ook zonder tussenkomst van kernwapens zou oorlog een zware tol eisen van vooraanstaande Europese politici. Zij hebben gedachteloos Washington gevolgd in hun confrontatie met Rusland, waarbij Europese belangen geen enkele rol speelden. Het einde van Europese deelname aan de NAVO zou dan waarschijnlijk onvermijdelijk worden. ■

Washington speelt met vuur

Laura Slot

NUMMER 34 ■ 9 FEBRUARI 2022

Washington stuurt aan op een militair conflict waar geen legitimering voor is en waarvan elk zicht op succes ontbreekt. Het brengt grote, onnodige risico's met zich mee die niet te verantwoorden zijn.

Deze risico's zijn groter dan alleen een conflict in Oekraïne.

In werkelijkheid staat het ernstig in verval geraakte, en uitzonderlijk corrupte, Oekraïne in hoge mate onder Amerikaanse controle. De CIA heeft er sinds 2014 veel te vertellen gehad, en daar lijkt weinig in te zijn veranderd.

Na jarenlange militaire provocaties aan de Russische grens kwam president Poetin in december jl. met een ultimatum aan het Westen, waarbij hij eist dat de NAVO zich terug trekt naar de grenzen van 1997. De NAVO (dus Washington) verwees het ultimatum direct naar de prullenbak, en nu wacht Rusland op garanties van de VS. Het antwoord van de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Antony Blinken is tot nu toe afwijzend, maar de inhoud van deze diplomatieke uitwisseling is niet openbaar, en er zou ruimte kunnen blijven voor verder onderhandelen.

De spanning wordt ondertussen door Washington opgevoerd. De propaganda, die ook op bijvoorbeeld achterenvolgende voorpagina's van de New York Times wordt herhaald, luidt dat er oorlog kan komen omdat Rusland op het punt staat

Oekraïne binnen te vallen. Dit is fantasie, en wordt dan ook tegengesproken door de Oekraïense top nationale veiligheid en defensie functionaris Alexey Danilov die zegt: "Tot op heden zien we geen aanleiding voor uitspraken over een grootschalig offensief op ons grondgebied. Het is zelfs fysiek onmogelijk.". Het is bekend dat Poetin Oekraïne wil handhaven als bufferstaat, en hij heeft eerder het verzoek van de afgescheiden oostelijke provincies om, evenals de Krim, te worden opgenomen in de Russische Federatie, afgewezen.

Een paar Europese leiders lopen als spreekbuis mee met de Amerikanen. Premier Rutte heeft twee F35-vliegtuigen naar Bulgarije gestuurd. Maar ondanks de grote druk van minister Blinken blijven de meeste Europese landen, zoals Duitsland, terughoudend. Deze landen zijn zich bewust van de economische effecten van een strijd met Rusland, alsmede van de directe consequenties voor hun olie- en gasvoer. De Duitse admiraal Kay-Achim Schönbach heeft tijdens een discussie in India beweerd dat wat Poetin wil is te worden gerespecteerd, dat hij dat verdient, en dat de Krim nooit zal worden teruggegeven aan Oekraïne. Dat betekent wel dat de admiraal ontslag moest indienen, want zijn uitspraken stroken niet met de naar buiten toe uitgedragen positie van de nieuwe Duitse regering.

President Macron heeft gepleit voor een dialoog met Rusland en vindt dat de Europese Unie eigen voorstellen voor de

veiligheid in Europa moet ontwikkelen. Ook al zingt hij mee in het Europese koor dat vergelding belooft mocht Poetin tot een invasie overgaan, toch lijkt het Europese animo om mee te doen aan de Amerikaanse ophitsing tot oorlog, aanzienlijk te zijn verzwakt. De VS staat daarom niet alleen met lege handen tegenover Rusland, maar faalt ook in het bereiken van werkelijke eensgezindheid met de Europeanen. De Amerikaanse democratische senator Chris Murphy, die onlangs in een delegatie van senatoren naar Kiev afreisde, verwonderde zich erover dat de VS een groter voorstander is van sancties tegen Rusland dan Europa zelf, terwijl het conflict om Europees grondgebied draait.

Door de incompetentie en machtslust van Washington verstevigen de relaties tussen Rusland, China en Iran. Sinds 2014 zijn deze mogendheden steeds nauwer met elkaar gaan samenwerken. Afgelopen december besloten Rusland en China om hun eigen financiële infrastructuur op te zetten. De VS dreigt namelijk om Rusland uit het bancaire SWIFT-systeem te zetten. Dit digitale financiële systeem wordt door meer dan 11.000 banken in meer dan 200 landen gebruikt. Door samen een alternatief op te zetten worden Rusland en China voor hun internationale handel stap voor stap steeds onafhankelijker van de Amerikaanse dollar. China en Iran handelen onderling al sinds 2018 in hun eigen valuta in plaats van de dollar, omdat Iran toentertijd door president Trump uit het SWIFT-systeem werd gezet. Ook deze dreigingen van de VS bewerkstelligen niets anders dan verdere samenwerking van mogendheden die zich stapsgewijs van de VS afkeren.

De geopolitieke belangen van Rusland en China kunnen niet langer apart van elkaar gezien worden, hoewel veel media

dit verband niet leggen. De economische invloed van China, met name de toegenomen samenwerking met andere Aziatische landen, maakt dat elke vorm van Westers machtsvertoon kansloos is. Een derde van China's handel vindt plaats in het Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP), goed voor 30% van het wereldwijde GDP (Gross Domestic Product). Meerdere internationale samenwerkingen van deze omvang zorgen ervoor dat een groeiend aantal landen steeds minder afhankelijk wordt van de VS.

Economische sancties tegen Rusland zijn ook bewezen kansloos, het land heeft daarvoor te veel natuurlijke grondstofbronnen. Daarnaast beschikt Rusland over relatief grote valuta-reserves en zelfs als olie slechts \$ 40 per vat op zou leveren, speelt het land nog quitte. Daarnaast zijn er in het verleden al zoveel sancties opgelegd dat Rusland er min of meer een immuniteit tegen heeft opgebouwd.

Militaire en economische macht gaan hand in hand. De economische invloed van de VS in Azië is afgenomen, en een militair conflict zou het bankroet van het hele Westen dichterbij brengen. Dat het Westen weinig meer kan dan bluffen is Rusland en China niet ontgaan. Begin januari, vlak voor de bijeenkomsten in Genève en Brussel, waarbij ook Rusland aanwezig was, hebben de VS, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk al hardop toegegeven dat zij nooit militairen naar Oekraïne zouden sturen, een duidelijk signaal naar Kiev dat het zich maar beter koest kan houden.

Bij de opening van de Olympische Winterspelen op 4 februari in Peking zullen president Poetin en de Chinese president Xi elkaar weer persoonlijk ontmoeten. Beiden zijn uitzonderlijk effectieve leiders. Mochten zij beslissen de militaire samenwerking verdergaand te versterken middels een formeel

verdrag, zoals wel wordt gespeculeerd, dan kan dit de situatie waarmee de VS wordt geconfronteerd, ingrijpend veranderen. Een ingrijpende verandering zou ook plaatsvinden als Rusland besluit om Cuba en Venezuela van offensief militair materieel te voorzien. Degenen die de impasse in de verhouding tussen de Verenigde Staten en de Russische Federatie vanuit een historisch perspectief bekijken, spreken al langer over de noodzaak dat zij die nu in Washington op het gebied van buitenlands beleid de dienst uitmaken, wakker geschud moeten worden. Genoemde zetten zouden dat kunnen bewerkstelligen.

Westerse analisten op het terrein van internationale betrekkingen zijn, anders dan decennia geleden, niet in staat om de belangen van Rusland in te schatten. Wie een poging doet om de situatie van de Russische kant te belichten, wordt ervan beticht een Poetin-supporter te zijn. Nu Rusland de macht én de middelen heeft om te eisen dat het Westen een stap terugdoet, zal er een hoge prijs te betalen zijn als hier geen gehoor aan wordt gegeven.

De ervaren analist van Russisch-Amerikaanse relaties, Gilbert Doctorow, wees onlangs op een veelzeggend lichtpuntje. In het blad *The National Interest*, dat gelezen wordt door buitenlandbeleid-geletterden, was voor het eerst aandacht voor het idee om volledig toe te geven aan de eisen van Rusland. Als dit soort geluiden enigszins door gaan dringen, dan is er een sprankje hoop dat realiteitszin terugkeert voordat de situatie volledig escaleert.

Maar vanwege de gecorrumpeerde instituties in het Westen en de afwezigheid van een aanspreekbare politieke leiding in Washington, is er een machtsvacuüm ontstaan, waarvan gebruik

wordt gemaakt door neoconservatieve activisten die medeverantwoordelijk waren voor de Oekraïense staatsgreep in 2014, en hun vechtlust niet onder stoelen of banken steken. Zij worden vanzelfsprekend gesteund door het militair-industriële complex.

Rusland en China hebben er belang bij dat de samenwerking tussen de EU en de VS onder druk komt te staan. Met het ultimatum van december jl. dwingt Rusland het Westen om kleur te bekennen, en eensgezindheid, zo zijn de signalen, is daar tot nu toe ver te zoeken. Anderzijds, voor de Westerse gecorrumpeerde partijen die gedreven worden door het militair-industriële complex, is oorlog een middel om de vermogensoverdracht van burgers naar bedrijven, ngo's en overheidsinstellingen nog verder te versnellen en te vergroten.

Een dreigende oorlog zou daarnaast burgers kunnen afleiden van de zich ontrafelende covid-leugens. Na twee jaar van bedrog dat nu stapsgewijs aan het licht komt, blijven weinig middelen over om het imploderen van het covid-plan te verhullen. Geopolitiek machtige ngo's als het WEF stellen zich op geopolitiek gebied puur opportunistisch op, en lijken elke vorm van ontwrichting goed te keuren zolang de elite ervan kan profiteren; dat is dan ook de reden dat Xi Jinping er in januari een warm onthaal kreeg.

Wat al de hierboven vermelde analyses op losse schroeven kan stellen, is dat de oorlogslustigen in Washington aan de verleiding toegeven om iets waarmee zij in de afgelopen jaren hebben gefirt – een first strike-nucleaire aanval – in de praktijk te brengen. Maar in dat geval zijn zij nog verder verwijderd van de werkelijkheid dan nu wordt gedacht. ■

Gespleten visie op de omwenteling in Oekraïne

Karel van Wolferen

NUMMER 36 ■ 9 MAART 2022

1 – Laatste ontwikkelingen

Nog veel belangrijke bijzonderheden over de Russische actie in de Oekraïne waren onbekend toen Gezond Verstand naar de drukker ging, maar dit was al wel duidelijk: Door vrijwel onmiddellijk te handelen na de verklaring van Loehansk en Donetsk als soevereine staten, was Rusland in staat om met precisie raket-aanvallen op militaire commando-posities, vliegvelden en andere knooppunten, de georganiseerde Oekraïense militaire macht te ontdoen van coherente commandolijnen. De taaiste troepen, met name het zogenaamde Azov bataljon van de Oekraïense nazi's, bevinden zich in en rondom bovengenoemde onafhankelijk verklaarde regio's. In het sleutelbolwerk van het regime in Do-

netsk, de grote stad Mariupol, zijn zij omsingeld door de regionale LDPR-troepen vanuit het westen en Russische troepen vanuit het oosten en zuiden. Zij zitten in wat een 'ketel' (котёл) wordt genoemd, waarin ze met oprakende voorraden, zonder luchtdeking en een ernstig verslechterde command-and-control situatie straks de keuze hebben zich over te geven of te sterven.

In de hoofdstad zijn AK47 vuurwapens verspreid onder gewone burgers die niet met wapens zijn getraind, dus geen uitdaging zullen zijn voor soldaten. Veroordeelde misdadigers zijn vrijgelaten om mee te doen met wat naar verwachting het karakter kan gaan krijgen van een guerrillastrijd. De bevolking wordt ook geïnstrueerd hoe molotovcocktails te vervaardigen.

Het Oekraïense luchtruim is in handen van de Russische strijdkrachten. De Oekraïense marine noch de luchtmacht functioneren. Daarmee is de Russische president ver gekomen met de eerste van zijn twee doelstellingen – de demilitarisatie van Oekraïne.

Poetins tweede verklaarde doelstelling – de ‘denazificatie’ van het Oekraïense regime; de verwijdering van de geestelijke erfgenamen van Stepan Bandera (1909-1959), die voor Hitler vocht – vereist het innemen van regeringsinstellingen in Kiev en het uitschakelen van deze invloedrijke nazi-elementen en opportunisten, die sinds de staatsgreep van 2014 met de CIA en andere Amerikaanse controle-instellingen nauw hebben samengewerkt.

De voortgang van Russisch militair gewin wordt vertraagd door zelf opgelegde strenge instructies om verwoesting van burger-bezit en dodelijke slachtoffers onder gewone Oekraïners ten alle koste te vermijden. Het Russische doel is regeringswisseling, niet de bezetting en onderwerping van een volk. Poetin heeft in zijn meest recente verklaringen overduidelijk gemaakt dat hij de Oekraïners beschouwt als slachtoffers

van een staatsgreep, en dus onschuldig aan Oekraïense misdaden. Reguliere Oekraïense legereenheden zijn aangespoord om niet langer te blijven vechten ten behoeve van het zittende regime. Een nog onbekend, maar niet gering, aantal heeft daar gehoor aan gegeven en is door de Russische invaller naar huis gestuurd. Een voorbeeld zijn de 471 militairen van het 302de luchtafweer-raketregiment, uitgerust met Buk M-1-systemen, die vrijwillig de wapens neerlegden. Maar bij het ter perse gaan van dit blad was duidelijk dat de Russische strategen nog veel van hun beschikbare troepen buiten Oekraïense grenzen in reserve houden.

De humane behandeling van de soldaten van de vijand gaat gepaard aan de verstoring van militaire communicatie, zodat eenheden in het veld contact met hun commandanten verliezen, en zijn blootgesteld aan de oproep tot deserteren. In de steden bemoeilijken de Oekraïense strijdkrachten de Russische tactiek door militaire faciliteiten in dichtbevolkte gebieden te plaatsen, waardoor de burgerij kan worden gebruikt als een beschermend schild. De Russische troepen aarzelen evenwel niet om geweld te gebruiken tegen formaties van radicale nationalistes, zoals het Azov bataljon.

Jos Thommassen

In dat verband bestaat er aanzienlijke verwarring in het Westen over eventueel Russisch succes of falen. De ondersteunde militaire experts die commentaar leveren denken in termen van de *shock-and-awe* methode die zij gewend zijn geraakt van de Amerikaanse strategie in bijvoorbeeld Irak, dat een spoor van vernieling en zogeheten *collateral damage* onder de bevolking achterlaat. De Russische operatie moet worden gezien in contrast tot de willekeurige bombardementen van Washington op de burgerbevolkingen van Servië, Afghanistan, Irak, Libië, en Syrië. Hierdoor heerst onbegrip aan de NAVO/Washington-kant over de vraag waarom Poetin niet lijkt te kunnen opschieten, en dus wel aan de verliezende hand moet zijn.

Daarbij wordt door de NAVO/Washington-kant blijkbaar vergeten dat Oekraïne veel groter is dan alles wat de VS ooit eerder is binnengevallen. Dubbel zo groot als Duitsland en dubbel zo groot als Vietnam. Russische troepen zijn in een vijftal dagen tijd in een racetempo door het hele land langs vijandelijke linies gegaan, en zijn dus diep in het binnenland doorgedrongen. Deze Russische penetratie wordt vooral gebruikt om de commandostructuur en bevoorrading van de vijandelijke linies te verstoren en verzwakken.

Oligarchen die zich aan Oekraïens staatsbezit hadden verrijkt, hooggeplaatste functionarissen en voltrekkers van oorlogsmisdaden hebben de hoofdstad op de eerste dag al verlaten en zich gehaast naar het grensplaatsje Lviv, of Polen en Groot-Brittannië.

President Volodymyr Zelenski gaf aanvankelijk gehoor aan Poetins aanbod om te onderhandelen, waarbij Rusland de neutraliteit van Oekraïne als voornaamste conditie vooropstelde. Onder Amerikaanse druk trok Zelenski die eerdere bereidheid in. Daarna zijn wel onderhandelingen begonnen in Tsjernobyl over een staakt-het-vuren, zonder hoge verwachtingen dat deze de door Rusland gewenste belofte van neutraliteit zullen opleveren. In de tijd van dit schrijven wordt gespeculeerd dat president Zelenski zich in Lviv schuilhoudt, of al naar Polen is vertrokken. De ‘Twitter’ overwinningen waarmee Oekraïense regimefunctionarissen komen – over dozijnen neergeschoten vliegtuigen en honderden opgepikte Russische spionnen – worden ondermijnd door onder meer de opgegeven cijfers, die vele malen op een dag veranderen.

2 - Achtergrond

Nu met een verrassende strategie Vladimir Poetin er in is geslaagd de met de Oekraïense staatsgreep in 2014 ontstane geopolitieke verhoudingen ongedaan te maken, doen wij er goed aan de gespleten visie op de werkelijkheid van Poetin aan de ene kant en NAVO/Washington aan de andere, kritisch tegen het licht te houden.

Serieuze westerse analisten reageerden met aan hysterie grenzende verontwaardiging toen de Russische president op 21 februari aankondigde de twee afgescheiden Russisch sprekende regio's Loehansk en Donetsk te erkennen als onafhankelijke soevereine staten. Toen hij bot daarbovenop militair ingreep om de bevolking aldaar met ‘vredestroepen’ te beschermen had hij duidelijk de schijn tegen, en leek het erop

dat standaard NAVO/Washington aantijgingen over verovering van meer grondgebied juist waren geweest.

Bij die verontwaardiging is veel nijpende werkelijkheid overwoerd door onophoudelijke NAVO-propaganda. Bijvoorbeeld de werkelijkheid van onophoudelijke beschietingen en bomaanslagen in de genoemde regio's, uitgevoerd door Oekraïense strijdkrachten of huurlegers, aangemoedigd door oorlogsstokers in Washington. Bijvoorbeeld het feit dat diezelfde regering, eveneens onder Amerikaanse instructies, het verdrag van Minsk saboteerde – een verdrag bedoeld om een einde te maken aan de burgeroorlog tussen Kiev en de afvallige regio's. Bijvoorbeeld de onderliggende werkelijkheid – waarmee uitsluitend integere en historisch geïnformeerde westerse analisten rekening houden – dat de regering in Kiev niet functioneert als een soevereine regering, maar op afstand wordt bestuurd door Washington, of meer direct door de CIA, met een controlecentrum binnen hetzelfde gebouw als de Oekraïense inlichtingendienst. Dat feit, dat er niets belangrijks in de Oekraïne gebeurde zonder specifieke opdracht of goedkeuring vanuit de Verenigde Staten, schittert door afwezigheid in vrijwel alle westerse opsommingen van de situatie.

Wat aan de hierboven genoemde punten voorafging is door een mist van vergetelheid aan het algemeen zicht ontvallen, of nooit een onderdeel geweest van de officiële herinnering van het Westen: de Maidan-opstand die in maart van 2014 een gekozen regering omverwierp was niet een vanuit het volk voortkomende revolutie, maar een door Washington gefinancierde staatsgreep, die tot stand kwam met behulp van Amerikaanse ngo's.

Wat aan die staatsgreep voorafging moet ook goed begrepen worden als men de visie en strategische zetten van Poetin wenst te doorgronden. Het allerbelangrijkste van deze voorgeschiedenis is dat op 9 februari 1990 – dus nog vóór de ontbinding van de Sovjet-Unie – door de Amerikaanse onderhandelaar James Baker aan Gorbatsjov was beloofd dat de NAVO geen inch in oostelijke richting zou worden uitgebreid. Een belofte die nodig was voor een akkoord met de toenmalige leider van de Sovjet-Unie, inzake de hereniging van West- en Oost Duitsland. Fact-checkers en andere betaalde leugenaars hebben een stukje schijnwerkelijkheid in het leven geroepen over het niet bestaan van die afspraak, maar herhalingen door diverse Europese regeringshoofden van de garantie zijn goed gedocumenteerd.

De NAVO is opgericht als een defensief – nadrukkelijk defensief! – verbond tegen eventuele Sovjet-agressie. Het heeft geen wettig bestaan binnen het internationaal recht of overkoepelende internationale organisaties. Nadat door de ontbinding van de Sovjet-Unie haar bestaansreden verdween, is het toch blijven voortbestaan en begon het met offensieve operaties, beginnend met bombardementen op Belgrado in de Kosovo-oorlog. De NAVO dient ook om Europese defensiebestedingen te kanaliseren naar het Amerikaanse militair-industriële complex. Sommige NAVO-lidstaten hebben meegedaan met de Amerikaanse bezettingen van Afghanistan en Irak, de vernietiging van Libië, en de mislukte pogingen tot regime-change in Syrië.

In verband met de nu op de spits gedreven Oekraïne-crisis is de NAVO vooral beduidend als een Amerikaans middel om

Europa te binden aan Washingtons doelstellingen van wereldheerschappij. De huidige fase van het conflict met Rusland begon met herhaaldelijke provocaties, bestaande uit omvangrijke anti-Russische NAVO-oefeningen in Europa; 'zware' (nucleaire) bommenwerpervluchten in de buurt van het Russische luchtruim; gevechtsvaartuigen in de Zwarte en Baltische Zee; en in het bijzonder de Aegis Ashore-rakettenbatterijen in Roemenië en Polen, die kunnen worden aangepast voor raketten met kernkoppen. Dat laatste geeft Washington een 'first strike capaciteit', dus een mogelijkheid om een kernoorlog tegen Rusland te winnen, daar een nucleaire aanval niet op tijd met nucleaire macht is te beantwoorden. In de koude oorlog bestond deze balans wel, waardoor een kernoorlog nooit heeft plaatsgevonden.

De door NAVO propaganda ingegeven argumentatie van Europese analisten is dat invloedssferen niet meer van deze tijd zijn, en dat Oekraïne het volste recht heeft om lid van de NAVO te worden als het dat graag wil. Dat laatste is onjuist, want volgens NAVO's eigen statuten kan een land alleen op uitnodiging lid worden, en dan uitsluitend onder de voorwaarde dat zulk lidmaatschap de veiligheid van de andere lidstaten ten goede komt. De onzin over onaanvaardbare invloedssferen wordt ogenblikkelijk duidelijk wanneer men zich gaat indenken hoe de Verenigde Staten zouden reageren op een Russisch plan om raketinstallaties op Cuba of in Mexico te plaatsen. Dat alles nog afgezien van het al genoemde feit dat Oekraïne sinds 2014 aan de leiband van Washington loopt.

Poetin heeft veel goede redenen om zich tegen de manoeuvres van Washington/NAVO te verzetten. Terwijl de Russische Federatie nooit een ander land heeft aangevallen, hebben de Verenigde Staten een geschiedenis van zeven geslaagde staatsgrepen tegen zittende regeringen (naast veel niet geslaagde pogingen), plus veel onder Amerikaans auspiciën begonnen oorlogen. Altemaal geschiedenis van na de Tweede Wereldoorlog. Nog een werkelijkheid bestaat uit ongeveer 800 Amerikaanse militaire bases, verspreid over de hele wereld maar geconcentreerd rondom de Russische Federatie en China, iets waarvan ook weinig Europese vazallen van de Verenigde Staten op de hoogte zijn.

Na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie volgde een decennium, onder Boris Jeltsin, van directe en indirecte roof van Russisch staatsbezit door Wall Street en andere westerse corporaties en financiële instellingen. Aan het eind van de vorige eeuw stond de Russische Federatie op het punt van uiteenvallen in onderdelen onder controle van met geroofd staatsbezit ontstane oligarchen. Die ontwikkeling lag ook binnen de hoop en verwachtingen van Washington, en tot op de dag van vandaag ijvert een door de VS gesteunde vijfde colonne voor desintegratie van het land; iets dat mede door Henry Kissinger is bepleit. Dat Poetin centraal gezag over de Federatie heeft hersteld, en Rusland heeft voorzien van geavanceerd militair potentieel is hem door Washington uiteraard nooit vergeven.

In december jl. stuurde Poetin twee ultimatum's naar de NAVO en Washington met gedetailleerde eisen voor wederzijdse veiligheidsgaranties. Deze werden door de Biden-regering met schampere taal beantwoord. Met een ontmoeting tussen Xi Jinping en Poetin ter gelegenheid van de opening van de Olympische Winterspelen, publiceerden de twee staatshoof-

den een gezamenlijke verklaring die niet alleen een strategisch partnerschap van Rusland en China codificeert, maar ook de belangrijkste principes uiteenzet van een multipolaire wereld, en de unipolaire heerschappij van één enkele mogendheid afwijst.

De kern van de NAVO propaganda, n.l. dat Poetin uit zou zijn op vergroting van Russisch grondgebied, kon nauwelijks de plank verder misslaan. Er bestaat geen enkele reden om dat aan te nemen. De aantijging van een unilaterale annexatie van de Krim berust op leugens. De Krim heeft nooit tot Oekraïne behoord, totdat Chroesjtsjov het in 1954 middels een administratieve pennestreek indeelde bij wat toen een onderdeel was van dezelfde natie. De mogelijkheid na de staatsgreep van 2014 van een eventuele ontwikkeling waarbij Sebastopol in bezit van de NAVO zou komen, zou geen enkele Russische leider hebben overleefd. Het is de enige haven die de Russische marine toegang biedt tot het hele jaar door open water. De Russisch sprekende bevolking van de Krim heeft in drie referenda het verlangen uitgesproken voor afscheiding van Oekraïne, en herindeling bij de Russische Federatie. De laatste daarvan werd met ruim 96% aangenomen.

De door Poetin erkende soevereiniteit van Loehansk en Donetsk volgde op zijn eerdere weigering om deze twee Russisch sprekende oostelijke provincies bij de Russische Federatie in te voegen, zoals met de Krim gebeurde. Zij hadden zich feitelijk al in mei 2014 als onafhankelijk verklaard, na te zijn aangevallen door strijdkrachten vanuit Kiev. In 2015 ondertekenden zij als belanghebbenden de Minsk-akkoorden. Theoretisch zouden ze zelfs als semi-onafhankelijke 'oblasts' (provincie/regio) terug in Oekraïne hebben kunnen komen, als Kiev had besloten deze Minsk-afspraken te respecteren. Daar heeft Washington sinds 2015 een veto over uitgesproken, omdat het verdrag van Minsk de algemene strategie van Washington ondermijnt om Oekraïne te gebruiken als een vooruitgeschoven basis voor het lanceren van aanvallen op Rusland.

De aanstelling van Joe Biden, en de betwiste Democratische Partij overwinning bij de Amerikaanse verkiezingen van 2020, bracht nieuwe complicaties. Het is nu algemeen bekend dat de zeer impopulaire president, vanwege verregaande demotie, niet in staat is belangrijke beslissingen aangaande algemeen belang te overwegen. Het beleidsvacuüm dat onder hem is ontstaan, wordt, wat geopolitiek beleid betreft, gedomineerd door een groep van activistische neo-conservatieven die onder George W. Bush aan de macht kwamen. Een van hen, Victoria Nuland, was onder Obama een sleutelfiguur bij de staatsgreep van 2014. De afgelopen maanden speelde zij opnieuw een invloedrijke rol bij het op de spits drijven van een hernieuwde confrontatie met Rusland. Biden heeft een grote overwinning nodig, want in de peilingen staat de Democratische Partij er bij de dit najaar te houden tussentijdse congresverkiezingen zeer slecht voor. Er werd al maanden gespeculeerd over een nodige manoeuvre, waarschijnlijk een valse-vlag-operatie, om de Russische president Oekraïne binnen te lokken. Door een felle reactie daartegen zou Biden het stemgedrag kunnen beïnvloeden. Overigens is de zoon van de president, Hunter Biden, nauw betrokken bij winstgevende Oekraïense woekerhandel.

Daarnaast is er de Duitsland-factor, met name de ingebruikneming van Nordstream 2, de pijpleiding die Duitsland – en ook Nederland – van Russisch aardgas moet gaan voorzien. Al sinds 2015 probeert de VS dit te blokkeren. Alles wat de commerciële en diplomatieke banden tussen Duitsland, zowel als de rest van Europa, met Rusland zou kunnen verstevigen werkt Washington tegen. Ook hoopte de VS dat Duitsland gedwongen zou worden om het peperdure door fracking verkregen Amerikaanse LNG-gas af te nemen.

Aanvallen met bomaanslagen en ander geweld tegen de bevolking van Loehansk en Donetsk namen de afgelopen weken sterk toe, en met een voortgang daarvan werd een bloedbad verwacht. Dat, zowel als een uitlating van President Zelenski op 20 februari dat Oekraïne eigen kernbewapening moest gaan overwegen, heeft de Russische president er waarschijnlijk toe bewogen om onmiddellijk in te grijpen met de verklaring Loehansk en Donetsk te erkennen als onafhankelijke soevereine staten. De nu plaatsvindende militaire ingreep die daarop volgde is tevens bedoeld om het door de VS aan de macht gebrachte regime te vervangen door een gekozen regime dat zich tot neutraliteit verplicht.

3 – Eerste resultaten

Westerse beleidsmakers blijken niet in staat om in te schatten waarmee Poetin in Oekraïne is begonnen. Als men de vraag waar het om gaat niet kan beantwoorden, dan kan men er ook geen zinvolle reactie tegenoverstellen.

Het lijkt alsof er een propagandabom is ontploft die het hele Atlantische bekken teistert. Een product van de NAVO en westerse inlichtingendiensten, om de contouren van goed en kwaad duidelijk te maken met een verbijsterende hoeveelheid onzin in de reguliere en sociale media. Het kwaad bestaat volgens hen uit de al jaren gedemoniseerde en nu ouder wordende bittere president, die heimwee zou hebben naar de verdwenen Sovjet-Unie, en daarom na Oekraïne loert naar bijvoorbeeld de Baltische staten – met ‘landjepik’ in gedachten.

In deze pauze van de covid-‘pandemie’ vindt men aan weerszijden van de Atlantische Oceaan een weelde aan blauwgele vlaggen. Want het goede, waaraan niet mag worden getwijfeld, bestaat uit een land dat vecht om ‘liberale waarden’ en democratie te verdedigen, onder leiding van een nationale held, van wie westerlingen eerder het bestaan nauwelijks afwisten, maar die zich zou hebben ontpopt als moedig staatsman.

Zegslieden van de Europese lidstaten kunnen geen woorden vinden om aan hun boosheid en frustratie uiting te geven. Geen woorden, en ook geen daden. Want de sancties, die dan voor daden moeten doorgaan, beloven alleen maar nadelen voor de Europeanen op te leveren. Zoals de onmiddellijke beslissing van de nieuwe Duitse bondskanselier, Olaf Scholz, om de Nordstream-2 pijpleiding niet in werking te stellen. Mocht het Duitse grote bedrijfsleven niet in staat zijn die kraan toch open te krijgen, dan komt de Duitse bevolking letterlijk in de kou te zitten.

Uitsluiting van Rusland van het SWIFT systeem voor het rege-

len van internationaal bankverkeer zou catastrofale financiële en industriële consequenties voor Europa opleveren. De politici in het Nederlandse kabinet, die van deugdzaamheid niet uit hun woorden komen, bewijzen daar opnieuw mee dat ze niet alleen geen sjoege hebben van geopolitiek, maar ook weinig begrijpen van financieel-economische dynamiek.

Wat door velen wordt aangevoeld als de belangrijkste veiligheids crisis van deze eeuw, kan niet met nuchtere ogen door regeringshoofden en relevante ambtenaren worden ingeschat. De werkelijk diepe onwetendheid van de veronderstelde experts onder de generaals, denktankbevolking en politici die zich op westerse tv-programma's laten zien en horen, kan alleen maar tot de conclusie leiden dat degenen die propaganda gebruiken, denkend er voordeel mee te doen, er zichzelf zeer diep mee in de vingers snijden.

Poetins actie doorkruist de covid-machtsgreepontwikkelingen van het WEF-WHO-centrale bankiers syndicaat, wat alle speculeren ontmoedigd. Maar we kunnen waarschijnlijk al wel begrijpen dat als de oorlogslustige neocons van de VS geen kans krijgen om Poetins nucleaire vastberadenheid op de proef te stellen, met volslagen onvoorspelbare verschrikkelijke gevolgen, we vooral moeten gaan nadenken over de verhouding van Europa, niet met Rusland, maar met de VS.

Het effect van de propagandabom laat de huidige onderwerpenheid zien van een vroeger politiek bruisend continent.

De Europese Unie, die al aan het versplinteren is, en op weinig vertrouwen meer kan rekenen onder de burgers van de Europese lidstaten, zal waarschijnlijk het tegenovergestelde ondervinden dan wat mediacommentaar beweert over het samenbindende effect van de Oekraïense crisis. Een hernieuwde blik op de NAVO helpt onze gedachten daarover te organiseren. De NAVO corrumpeert Europa op meerdere manieren. Het veroordeelt het denkende deel van de Europese burgerij tot opsluiting in een politieke kleuterklas, waar de realiteit wordt onderwezen in termen van slechteriken en superhelden. Het is ook zeer slecht voor de VS, want het heeft de Amerikaanse elites een belangrijk instrument aangereikt ter ondersteuning van Washingtons doel om de planeet volledig te beheersen. De NAVO biedt de meest solide externe steun voor een reeks aannames die – zo denkt men – een cruciale morele dimensie verlenen aan deze hegemonie. De NAVO bestaat als juridische rechtvaardiging voor Washington om kernwapens en militaire bases in Europa te handhaven.

De NAVO is monsterlijk om nog een meer tastbare politieke reden. Het wordt bestuurd door niet-gekozen machten in Washington, maar is niet verantwoording verschuldigd aan identificeerbare entiteiten binnen het Amerikaanse militaire systeem. Het is aan geen van de bestuursinstellingen van de Europese Unie verantwoording verschuldigd. Het centrum in Brussel bestaat feitelijk buiten de wet. Haar relaties met ‘inlichtingendiensten’ en hun geheime operaties blijven ondoorzichtig. Wie doet wat, en waar, zijn allemaal vragen waar geen duidelijke, juridisch bruikbare informatie voor beschikbaar komt. Er is geen denkbare Europese instantie die er voldoende grip op heeft om het te laten verdwijnen. Het is het ideale middel voor wie dan ook die in Washington de dienst uitmaakt om naar onbelemmerde wereldheerschappij te streven, zoals we opnieuw met de Oekraïne-crisis gewaarworden. ■

GEZOND VERSTAND

GEZOND VERSTAND VERSCHIJNT ELKE TWEE WEKEN

Bestel een los nummer in de [webshop](#) of sluit een [abonnement](#) af. Als abonnee krijg je direct toegang tot het volledige archief van voorgaande edities.

Wil je aanwezig zijn bij onze maandelijkse bijeenkomsten? Sluit dan een [Founderabonnement](#) af. Ook is het sinds kort mogelijk om een [digitaal abonnee](#) te worden.

CARTOONS: hét Gezond Verstand cartoonboek

Kom alles te weten over de cartoons én de tekenaars van Gezond Verstand

**GELIMI-
TEERDE
UITGAVE**

Gezond Verstand zou Gezond Verstand niet zijn zonder de geweldige cartoonisten die elke twee weken treffende en pakkende cartoons creëren, waarmee we de (vaak ongemakkelijke) waarheid op een puntige manier kunnen blootleggen. Dit cartoonboek bevat een bonte verzameling van de beste, scherpste, mooiste en meest treffende cartoons uit de eerste twee jaargangen van Gezond Verstand. Hierin heeft iedere cartoonist in het boek zijn eigen plek.

- Eenmalige en gelimiteerde oplage van 2.500 stuks;
- Elk exemplaar is voorzien van een uniek nummer;
- Selectie van de meest treffende en memorabele cartoons uit de eerste 50 uitgaven van Gezond Verstand;
- Lees de persoonlijke verhalen van de tekenaars van deze cartoons;
- Inclusief zes nog niet eerder vertoonde cartoons.

Gezond Verstand-leden: € 39,50

Niet-leden: € 42,50

BESTEL JOUW UNIEKE EXEMPLAAR VIA
GEZONDVERSTAND.EU/CARTOONBOEK

